

ХУДОЁР ЛАТИФИЙ

НОЁБ

I

Узи т 20

Шеърлар, ҳикматлар
тўплами ва байтлар

Гулистон, 2005, февраль

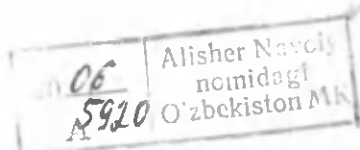
84(39)6-3 баъзили аъзои...
Худоёр Латипов катта ҳаёт шеърлар
ийлини босиб ўтган инсон.

Иккинчи жаҳон уруши олов-
ларидан омон қайтган, Мирза-
чўлни ўзлаштириш синовларида
чиниққан, дехқончилик билан
иқтисодий билимларни боғлаган,
қўплаб шогирдларга устозлик
қилган, пахтачиликда доимо ян-
гиликларга интилган Худоёр Ла-
типов - даврнинг жонли тарихи,
жуда кўп эврилишларнинг шоҳи-
ди сифатида ҳам ардоқлидир.

Замондошларга, келажак
авлодларга ўз юрагини очади,
қоқилмаслик учун нималарга
эътибор бериш кераклигини ўз
тажрибаларидан келиб чиқиб ай-
тади, тушунтиришга ҳаракат
қилади.

«Мирзачўллик бўламан» деб
ифтихор қилар экан, уни ўқиган
киши муаллифнинг астойдил ай-
таётганига амин бўлади, деб
иншоамиз.

Ю 32052
2

Дейдилар:

Дунёда ёмонлар кўпмиш, дейдилар.
Мен дейман: - Яхшилар ҳам кам эмаслар,
Аmmo билиш анча мушкул иш эрур.
Чунки яхши, ёмон ният дилда бўлулр.

2002 йил 30 апрель эрталаб соат 10 да бир шеърини иш билан ваъдалари бўйича борсам, Президент мажлисида эканлар. Қадрдоним Абдурашид Берикбоев идорасига кириб, кутишга қарор қилдим. Соат 11-30 да биров ҳансираб кириб келди. Қарасам, Эркин Воҳидов. Самимий кўришиб дедилар:

— Президент мажлисида докладчи эдим, докладни томон қилган заҳотим, оз муддатга жавоб олиб келаётирман. Чунки, ваъда қилган эдим, сиз кутиб ўтирибсиз деб. Юринг менинг кабинетимга деб, Олий Мажлис биносигаги юқори лавозимли, ҳаншаматли кабинетларига олиб кириб, креслога ўтқазиб, бир пиёла чой қуйиб бериб, сизни анча куттирдим деб, самимий чин юракдан ёзилган сўзбошини менга топшириб, мени эшик остонасигача кузатиб қўйдилар. Хурсанд бўлиб, ташаккур айтиб кетдим.

Йўлда ўзимга ўзим дейман: Шундай буюк шоир, қаҳрамон мендай мискин, пенсионерга шунча улуғ илтифот қилса, яна яхши одамлар дунёда кам дейдилар. Мутлақо ноўрин. Ҳисоблаб кўринг, бу аниқланмаган гап.

Дунёда яхшилар кўп, ёшларни яхшиликка ўргатиш керак.

Одамларимизнинг кўпчилиги яхши, яхшилар кўпайсин.

Худоёр Латипов

2002 йил 21 май.

Ҳар бир инсон босиб ўтган ҳаёт йўли — бамисоли ёзилмаган китоб, суврати олилмаган кинофильм. Афсуски, биз жуда кўп ибратли умр лавҳалари, қимматли ҳаётий тажрибалардан беҳабар қоламиз. Кўрган-кечирганларни ёзиб қўйиш, хотира дафтари тутиш кўшларга одат эмас. Натижада биз ўтган ота-боболармизни яхши билмаймиз, авлодлар зашжири узук — юлук бўлиб қолади. Бу ўтмишни унутиш, унга сарқит деб қараш насл-насабни иложи борича эсламаслик ёки ерга уриш бўлган замондан қолган «Мен фалон йили камбағал деҳқон оиласида туғилганман», деб бошланадиган таржимаи ҳоллар кишини порлоқ келажаги учун гувоҳнома бўлиб қолади.

Худоёр Латипов — машҳур чўлқувар, даврнинг илғор ёшлари қаторида Мирзачўлни ўзлаштирган, бошидан кўп яхши-ёмон кунларни кечирган инсон. Шеърятга ҳавасманд бўлиб ёзган дафтар шеърлари ҳам бор.

Сўхбатларнинг бирида Худоёр акага халқимиз тарихининг ўзи гувоҳ бўлган машаққатли, мураккаб даврлар ҳақида хотира ёзини таклиф қилгандик. Шундай битикни дунёга келгани кўп яхши иш бўлибди. Аввало у авлодлар учун эсдалик, китобхонлар учун қизиқарли мемуар.

Хотира ёзиш — фақат касби ёзувчилик бўлган кишиларнинг касби эмас. Ушбу китобга тақдимнома битар эканман, ҳар бир ёши улуг инсон фарзандларга ибрат бўлгулик ҳикоятлар ёзиб қолдиришини орзу қиламан. Уларнинг ҳаммаси ҳам балки китоб бўлиб напир этилмас. Лекин кўп йиллар ўтиб, келгуси авлодларимиз биздан қолган дафтарларни варақлаб, бобом, момом шунақа даврларда яшаган экан, деб ўзига хулоса чиқарса, бизларни ёдлаб қўйса яхши-ди!

Ушбу китоб муаллифи муҳтарам Худоёр Латиповни яқинлашаётган кутлуг саксон ёши билан табриклаб, унга узук умр, фарзандлари бахтини кўришдек улуг саодатлар тилайман.

Эркин ВОҲИДОВ,
шоир, Ўзбекистон Қаҳрамони

ТҮРТЛИКЛАР

Дўстсиз ёгмоқ Ватанда-
Мисли мурда кафанда.

Саъдий Шерозий

Ёшликда яшардим, мансабимдан ийманиб,
Кексайсам, союзга олмадилар кекса деб,
Бир замонлар сарой шоири қолиб кетгай,
Халқни ўзи олгай фамхўрин танлаб, териб.
**

Шоҳларнинг уйида ҳам бўлдим,
Гадоиларникида ҳам,
Зехн солдим ҳаёт рамзига,
Фамсиз одамни учратмадим,
Бир кам дунё эканда-а?
**

Ўтар эканман бу оламдан,
Молу- дунёни не қилай?
Дақиқа бўлса ҳам бўш вақтим,
Ўзимни ўзим хурсанд қилай.
**

Кўшма корхоналар жуда ҳам яхши,
Қишлоқларимиз ҳам эмас-ку ваҳший.
Деҳқонни маошин бериб, ишга сол,
Ҳаётимиз бўлгай бундан ҳам нақшин.
**

Илтижо қилурман сайёраларга,
Ёвуз ниятли айёраларга,
Нодонлар бир куни тушуниб, мудом
Раҳм қилгай мен каби бечораларга,
**

Бирданига ер қимирлаб,
Томларни урди тергаб
Ости қолди зорлаб,
Бечора тошкентликлар.

1966 йил 26.апрель, соатда 5. 30 да

**

Сен бўлсанг олий мансабли амалдор,
Отаиғ ёнингда шервозидек ёлдор.
Бундан улуғ бахт борми ота-болага?
Кўпнинг нигоҳи сендан кетгани қадар.

Жамилахонга

Бул хотинга худо ўзи берганда,
Ўзи олийжаноб хотинларданда,
Кам учрайди бундай, ноёб, иффатли,
Бетакрор хизмати «Ўтган кунларда».

**

Она — бола хотинлар,
Ота-бола эркакларга
Нисбатан тез келишар,
Меҳрибон ҳам бўлишар.

**

Баъзиларнинг феъл-атвори ғалати,
Доимо руҳи тушкун, паст ҳолати,
Қиладиган иши жинойт бўлади,
Қўлга тушгунча таваккал қилади.

**

Эй биродар! Ақуладек нафсингни тий,
Аждарҳодек заҳарли дамивгни тий,
Оддийгина халқдек, оддий кун кечир,
Эпласанг ғариблар бошин силаб қўй.

**

Ҳаётим курашда ўтмоқда бутун,
Ҳаммага ҳам насиб этсин ҳалол кун,
Даргоҳига миш бор қиламан шукур,
Кўрган кунларимдан мутлоқ мамнунман.

**

Фаол ҳаётда далада мунтазам,
Ҳалол меҳнатда ишлаб юрган одам,
Шаҳарда яшаб юрганга нисбатан,
Баркамол, узоқ яшар мудом бардам.

**

Эҳтиросли рўзи-ҳавас,
Мол-у дунё, бадою нафс,
Деб ихтиёрин равишда,
Қўлга тушманг, ҳибс-қафас.

**

Тушса жигарларинг бошига кулфат,
Сенга парвона дўст-ажралмас улфат,
Тушмасин ҳеч кимнинг бошига кулфат,
Майли, бўлмаса ҳам парвона улфат.

**

Жумракдан жилдираб узоқ муддатда,
Челакни тўлдирган сувни бир зарб-ла,
Ағдариб ташлаган «зўр» ўхшайди-ку,
Нолок мансабдорлар иши ҳаётда.

**

Мўътадиллик зиддир; ҳаддан зиёдлик,
Нафсибат шайтонлик маст зўр туядек,
Ҳамма билади ул нолок махлуқни,
Молпарастлар билиб қилгай очқўзлик.

**

Келажагин ўйламасдан ўстирдинг,
Бола эмас, бўлди бало ўстирдинг,
Эркалатиб пулни тикдинг ҳисобсиз,
Бузди уни бефарқ пул, қон қустирдинг.

**

Ҳозирча мен ўзим тирикман,
Кундалик ҳаётга шерикман,
Гапингни бировга вайсама,
Ўзимга айтгин, на қилибман?

**

Тўра Мирзо қадрдоним,
Ўшондек азиз меҳрибоним,
Алпомишни қайта тиклар,
Жўшқин шоир, буюк олим.

**

Ҳамма вақт ошиғим олчи бўлди,
Деб ҳовлиқма кундуз оқшом бўлади,
Кунни ярми ёруғ, ярми қоронғи,
Қоронғида чироқ керак бўлади.

**

Набираларим дагари Алиёр,
Ундан ўтари ҳам етишиб борар,
Рустам , Жаҳонгир ,Бекзод , Дурбек ,Жасур.
Олтмин хатга сизмай, бошим қотур.

**

Юрардим чиқмайман деб нафақага,
Энди ўрмалайман ўхшаб бақага.
Иложи қанча, шу ҳам бор экан шукур,
Йўқса кун ўхшарди қўнғиздек соқага.

**

Тезроқ кун ўтса деб шошамиз,
Иитизор бўб тонг отшин кутамиз,

Ўтган сайин умр ўтганин сезмай,
Нодон жонга ҳам биз жабр этамиз.

**

Пайдо бўлибдики жаҳонда одамзод,
Бирга туғилган эканда ун-ла зиддият,
Хатто Оллоҳга умр баҳшида шайхлар,
Дарвешлар аро ҳам бўлгай зиддият.

**

Орифларнинг ҳам бири -ноёб китоб,
Қурби келмас ёзиб қолдирса китоб,
Кетаётир ёзиб қол, қайтарилмас,
Бўл бойлик релеква пайти шул тоб.

**

Аҳли суҳбатга айт , қилмасин ғийбат,
Нодон-ла тенг бўлиб ранжима беҳад.
Қилмишига яраша олгай жазосин,
Кечиримли бўлсанг, бул улуғ хислат.

**

Кўча бўйларида гўза ялтироқ,
Кирсангиз ичкарироқ- ғумайзор , шалтоқ,
Хўкмор зулматда ҳақорат, урмоқ
Бу расм бўлмайти, дил ишлат ўртоқ.

**

Рўҳинг кўтарилиб, олмақчи бўлсанг дам,
Кўҳистонга чиқ, ёринг билан ҳамдам,
Эсинг тўлдирай десанг, гўристон ўт,
Ётган авлодинг ёд этгил бир дам.*
Ўриснинг Пётр Бири,
Ўзбекнинг Амур Темури..
Ҳар қайсиси ўз юртида-
Ўз миллатининг ғурури.

**

Тиривлик дунёсин кўпи-гавжуми,
Уммонда экан, билмас эканмиз,
Ҳайвонот дунёсин кўпи -гавжуми,
Саҳроларда экан, билмас эканмиз.

**

Шеърятда учқур талантлар чиқди.
Абдулланинг сози ер- кўкни тутди.
Беллашгани улар билан куч қайда?
Рубоий, байтлари умидвор этди.

**

Хоним энди ғолиб, ўз -ўзига бек,

Шул боисдан бўлиб қолган ул тетик,
Сиз бўлиб қолдингиз, хотинчалиш, ланж,
Дардисар кимга ҳам керак, ўлимтик.

**

Яхши одамдан мушкул ажралиш,
Яхши одамга эл доимо таниш,
Сухбати талаш, орзуманда ҳавас,
Гўё ёмғирсиз куни йўқ ғўралаш (Зомин тоғида)

**

Мен ҳам учрашганда, ҳам арқаварон,
Муносабати бир хил бўлса дейман,
Учрашганда ўйиб, орқадан чўқиб
Юрган номард, аблаҳ кишилар дейман.

**

Меъёрида еб, ўз вақтида ишлаб,
Парҳез — рўзада ўз вақтида ухлаб
Нафсини тийган қаноатли киши,
Умр кўргай мумтоз, ўтгай куни қувноқ,

**

Турсунбой Латиповга

Одамзоднинг нақши эрди Турсунбой,
Телба-тентакка бахши эрди Турсунбой,
Жоҳилларга вахший эрди Турсунбой,
Меҳнатқашга яхши эрди Турсунбой.

**

Мартабига пул-ла эришиб бўлмас,
Эришганлар муқим асло туролмас.
Фақат илм - хунарда машҳурдир инсон,
Сохта юлдузга еру кўкда жой бўлмас,

Тошмуҳаммад Саримсоқовга

Саримсоқов билан кўп бўлдим бирга,
Сухбатлашиб дердим: - Учрадим пирга.
Том маъноли эрди унинг ҳар сўзи,
Ҳаёт сирларин ўргандим бирга.

Жамоа кексани эъзозлаб асарар,
Зориқтирмай боқар, йўлда етаклар,
Ётиб қолса қарар, тозалаб тарар,
Қўлин очиб, дуо олиб сўнг кетар,

Боласидан жудо бўлган кийикдек
Боғим қолди ночор, сув ичмадим деб,
Қочган -қутган сувни излаб, етаклаб,
Зориқиб, сув излаб юрибман бўзлаб.

Отамдан

Эшак нар хар, пишак нар хар,
Кўчангдан маст бўлиб ўтдимми?
Гуноҳдан таъзир айлаб эй раис,
Палидни бозорга элтдимми?

Аرز қилгали кимса топилмаса,
Молингни кундуз куни ўғирласа,
Тушмасин кимсам иши мелисага,
Чақиравериб жон ҳолингга қўймас,
1988 й

Ишлайин деб келган давни қайтарманг.
Иш бўлсин деб, елиб югурса, талтайманг,
Баҳолаш учун давни ишлатиб синанг.
Дилдан қилса меҳнат, дилин шод айланг,
**

Қайнатсанг ўрикни, лаззат таъми бор,
Ўрик еганда па меъда, на ғами бор.
Ошқозон бўлса соғ-касал юқмагай,
Ошқозондир дарднинг боши- ул акбар.

Оллоҳим обу раҳматин сараси
Қор ёғди, ёғди нон, қор она боласи.
Фаслингда келмай қолсанг, ҳолимиз танг,
Хуш келибсан, Оллоҳ нури дедаси

Менинг зотим, номимни тутиб,
Қилган ишим такроран этиб,
Фалон зотдан деб эъзозласалар,
Ётардим, рост оёқ, узатиб.

Донишманддан сўрабдилар:
– Одамлар орасида недир ёмон?
– Келишмовчилик энг бадбахти ёмон

Келишмаганлар оқни қора дерлар
Бир- бирларини гажийди бегумон

Ўзбекчасига Қинибек — Жонибек,
Ҳаётдан ўтди бетакрор, асил бек.
Дўстлик риштаси, ўзбек, қирғиз, қозоқ,
Бўлғайми яна нечтаси шундоқ, бек?

Гулистонга

Бир одамда бўлса шунча куч- қувват,
Тўрт йилда қайтадан кўрди маҳоват.
Кўчалар ойнадек, оқшом чароғон,
Иккинчи Тошкент десак ҳақиқат.

**

Худойимга минг бор шукур айтаман,
Қуролдош дўстларим эслаб ётаман,
Хазон бўлган дарахт баргидек қуриб,
Қалашиб ётарди, уруш байталмон.

**

Тушса қариндош ўртасига ғидир,
Сен бартараф этиш йўлини қидир.
Бир — бирларини учратиб кечиртир,
Шунда дейдилар сени Хўжаи Хидир.

**

Ўзи баракали иш қилолмайди,
Қилгани янийди, ҳеч кўролмайди.
Гўнгдан соққа ясаб қўнғиздек қимтиб,
Ул ёқдан бўл ёққа гишиб тинмайди.

Кичкина холнинг дастидан жарроҳлар,
Ёрди қорним, чиқди ичак — чавоқлар.
Мардлик нишони дер мардум Холдорни,
Тандаги илондир ҳақим, жумбоқлар.

Боқарди нописанд йигит унга санг (Тош)
Энди букчайибди, — дейдилар: Аттанг..
Салтанат ҳеч вақт холи бўлмаган,
Ҳамма замонда кимдир эгаллаган.

Бўлган барча жангу — жадал, қирғинлар,
Салтанатни олиш мақсадда бўлган.
Одам Атодан ҳозирга қадар
Одам орасида зидлик муқаррар.

Анинг жабру жафосин мўминлар тортган,
Шайтон, ғаламислар давлати ортган.

Қишлоқда яшаб, шаҳарга тушаман,
Зирвардек қайнар бозорга ўтаман.

Бозор қозондек, берарди ўтга бардош,
Дугунни чигар доллар асқотаман.
Сени яниган одам ўзи бўлса

Тоза, ғарзир қилса дўқ, — пўписа,
Халқ тан олмаган, ахлоқсиз пасткашдан
Хафа бўлма, ким ўзи, гапи бўлса.

Чиқса муносиб қизнинг ўз севгани,
Маъқулдир уни эртароқ бергани.
Албатта таг- тубин суриштириб,
Берсангиз, бола бахтли кун кўргани.

Чиқса қиз боланинг севган товуни,
Кирип ювган бўлса унинг совуни,
Ўриб олган бўлса буғдой, ~~шөлти~~ *жазби ис*
На қиласиз қарши бўлиб, бўл товуни.

Ҳар бир гапда бор ўзича бир маъни,
Менга старди Оллоҳим бергани.
Оғритмасалар дилимни бўлгани
Шудир ҳукмдор менга ганж бергани.

Сўради одам, деб берибман китоб,
Ул бўлса бўлгабди қўлга олган тоб.
Опсиз экан, билмай берибман ганжни,
Унга лозим ароқ, ётса юмалаб.

Ириқ фирмани оила олмоқда,
Унга зарур ёрдам бермоқлик қайда?
Уни оила эплай олмайди-ку,
Гўшт, сут, тухум камайиб бормоқда.

1991 йил.

Шоҳнинг душмани шоҳ, гадоники гадо

Дердилар: — Ҳаётда кўриб, бўлдим гувоҳ.

Гадоҳларни келиштириб олмадим,
Гадоҳ ҳам ҳасадгўй бўлар, эй худо!

Сталинград фронтига кетар чоғимда,
Урсатевскийдан ўтар чоғимда,
Тушида кўриб, пойлаб ётаркан отам,
Тасодифан учратдим чойхонамизда.

Кексалик гаштини суриг, дейдилар,
Меҳнатсиз қанақа гашг, билмайдилар.
Меҳнат билан тирик инсон боласи,
Тирик ўлик, баъзан тушунмайдилар.

Дилимиз кенг, яхши гап, ёмон гап ҳам
Дилда сақланар, ул умрбод ҳамдам.
Яхши гап тушганда ёдга хушнуд ётар,
Ёмон гап жиз этиб тананга ситам.

Илк бор қурилган Мирзачўлистанда
Канал-латоклар устида кошона.
Нақшин жиҳозларин шилиб ваҳшиёна,
Тиши тушган маймундек бўпти молхона.

Қойил қоламан митги чумолига:
Йирик маҳсулот ташир шул ҳолига!
Бизнинг таибаллар ётиб, бадан қашир,
Кунда берсалар бўлди нафсига.

Илҳом келса, дилда шеър-қўшиқ пайдо,
Шеър-қўшиққа жону-дилим хувайдо.
Ишқ водийсида гул фарқ очилганда,
Дедилар: — Дилбаринг оламда танҳо.

Эй биродарлар! Юртдошлар, истиқлол!
Қолипдан кўчди фишг энди бемалол

Бошимда ҳумо қуш, бу ёғи бизга
Янги замон, меҳнат қилайлик ҳалол!

Баъзилар мансаб деб кечгай иймондан
Мансаб учун кечгай номус-виждондан.

Дурустроқ лавозим эгаллаб олиб,
Харажатим қоплай деб, иш бошлар зимдан.
Кимса топмадим нолимасдан ўтган,
Бўлса жаҳонгир, юртларни қақшатган.
Барибир ўзга рақибга у дуч келган,
Жаҳонгир ҳам тўймай дунёдин ўтган.

Жаҳолат устида айтилган гапни
Ташувчи бўлса, бузгайсан сөз тобни.
Тоб ташласа дутор, тандирга ўтин,
Созловчи бўл, суғур болтадан сопни.

Материал бир хил, пахтадан кўйлак,
Фақат тугмаси садаф, шул-чун бўлак.
Ҳаворанг тугма товлайди хуснини
Нархи осмонда, эгаси зўр тулак.

Нобон, дейдилар гина-гидратчини,
Қулфат тушганда, сўрамас оға-ини.
Нимага керак қариндош-уруғнинг?
Яна гидратчи деб айблайди уни.

Устозим — Носир ака менга қуёш,
Ул эди ҳақгўй, Пайгамбарга йўлдош.
Излайди ҳамон чўлқуварлар уни,
Ҳеч кимса босолмас унинг ўрнини.

Мартабада сиз ҳозирча билмайсиз,
Ёшларни назар-писанд, қилмайсиз.
Ёшларда истиқбол, сўғин билгайсиз,
Тушган сўнг амалдан пушмон егайсиз.

Уйқумдан сапчиб, оқшом уйғонаман,
Қалқир дилимда шеър, ёзиб оламан,
Баъзан тополмай қолсам қалам, дафтар,
Даб- дурустдан мушт егандек бўламан.

1991 йил.

Мустақил Ўзбекистонга

Ким қилмас экан ҳаққинга дуолар?
Қандай шоир ул, ёзмас мадҳиялар?
Қанча отмасин дуо, ҳаққинга-кам,

Ҳамон ўқирман ҳақинга дуолар.

Бировнинг ганини бўлмаг,
Гагириб бўлгуича тинглаг.
Кишилар гаплашиб турса,
Олдида чўрт кесиб ўтманг.

Учрашганда қучоқ очиб кўришиб,
Ўтирганда қаҳ-қаҳ уриб, ўйнашиб
Вақтичоғлик билан ишда беллашиб,
Мустақиллик гаптин сурсин қўллашиб

Тининг баданинга санчилгур қассоб,
Улуғбек бошини кесгандан Аббос,
Елинида сути, қорнида боласи
Сўйдилар зотдор сигир ва новвос.

Норинлик Фуломжонга

Йулбарсдек ўттам, қиличдек пешдам,
Чўзилиб ётар, кўргани кирсам.
Қимирлашга йўқ мадори, кўрсам,
Мардга ўлим йўқ, мангу тириксан.

**

Эл кимдан қочса, ўшал эл ёмони,
Эл авлиёдир, аданмас гумони,
Адолат эрур ҳаёт иймони,
Адолат қарор топса, шул армони.

Ҳалимахон опамга

Жужинка кўйлақда оққушдек қалқиб,
Борарди чўлда, бахт қуши келди деб.
Деҳқонлар қувонар, кўнгироқ овоз.
Гулдурос қарсақлар, тинглар мириқиб.

Исфандиёр ўғлимга

Ўғилларим дагари деган эдим сени,
Тенгсиз курашга тушдинг ўзга элда, қани
Энди кўрайин сени- тан олдилар сени,

Ғалаба сен томонда, хурсанд қилдинг мени.

Навой, Бобур, Эркин, Абдулладан
Ким бор улугроқ, кимни дерлар соф-пок?
Илҳом париси шулардир ўртоқ,
Латифийга бўл ота мерос шундоқ.

Ақллилар ўз ақлига ишониб,
Беақликдан ақлсизлар тошиб,
Ўртада дўстлик кетгай чўғ ёниб,
Шул-чун мушкул дўст, юр халққа суяниб.

Тўқишмасин десанг, аёғинг бос ерга,
Мункимайин боргайсан манзилга.
Иш қилгин шундай, нафинг тегсин элга.
Ду олурсан, ул топилмас пулга.

Дейдилар: — Боладан ҳам неварга ширин,
Бола кўрмай қолса-чи келин?

Шўри қурисин, худо кўрсатмасин
Ул уй мазор, ҳаёт — бир тийин.

Даркор эрур элга, ҳар қачон саркор,
Бўлса адолатлик, ном олур шунқор.
Қарор тошиб поклик, камайгай шайтон,
Мустақил замонда шундайлар даркор.
Тай олинган олим, шоир — мўътадил,
Улар эл ғамини еб ўтган соф дил.
Ёқмас ул дегани ҳукмдорларга;
Ёққан, дорга остан, нес этган нуқул.

Ғами мутафаккир, олим, шоирлар,
Элга сиғмаган шул-чун муҳожирлар.
Замон ҳеч ким манглайин силамас,
Муҳожирликда оҳу зор, хор ўтганлар.

Боламдек бағримга босиб ётаман
Дафтар, қалам, ёзган асарларимни.
Ўзгалар сезмайди қанчалар ундан
Олган лаззатимни, тасаввуримни.

Гул бўлса дейман Ўзбекистонимни,

Яшнаса дейман булбулустошимни.
Арзончилик булиб, унса мўл — кўлчилик,
Яйратса дейман ўзбегим — жониши.

Акмал Икромовда тўртта директор,
Жамисига якка- ягона бир хутор.
Гулзор, хиёбонлар қурибди- ўтин,
Қишлоқ сувсиз, чечак чиққандек чўтир.

Оллоҳим насиб этди, бўлдим Ҳажда
Фақат қиламан Оллоҳга сажда.
Баъзи риёкор савдогарлар Ҳажга,
Зиёратга деб, борди чайқовчиликка.

Президент буйруғига парво қилмайди,
Сўраса, деҳқонга ерни бермайди.
Фермер бўлайин деб деҳқонлар сарсон,
Ижроси шайтонда, кўпни аврайди.

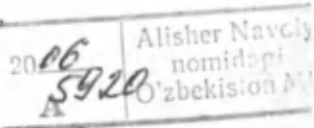
Мансабдор келиб қолса хонадонга
Дарҳол солгайлар шойи кўрпа тагига
Орқа ва ёнбошга қўша пар ёстиқ,
Сўнг сотиб кетар сени битта чаққага!

Уйнашмагин зўр билан,
Унинг кўзи кўр билан,
Лекин сиз ҳам мансабдор,
Сиз ҳали ҳам гўр болам.

Юрак нобон, гўё штаб мелиса,
Дарак айлар шў тоб, яшидек сизга,
Ҳар қандай хуш, нохуш хабардан огоҳ,
Безовталанса, тез чоптиринг «тез» га.

Шифобахш гиёҳлар сирини тўлиқ
Ҳеч кимса билмайди, ўрмондек бўлиқ.
Бир қисмини очган буюк ҳақимлар,
Ҳали келажак зот очгайдир тўлиқ.

Арзанда ноёб битган дурдонамаши-
Машаққат-ла яратган нурхонамни,
Яқин килимга нафлан деб бердим,
Ул палид олиб, бермас дурдонамни.

Ўн йил ўтар ё йигирма йил ўтар,
Жўр ишлаганлар тарқалишиб кетар.
Бирор сабаб-ла учрашиб қолсалар,
Ланг ёзиб қулоч, ўпишиб эслашар.

Доно, яхши одам учратиш мушкул,
Учраб қолса, ушлаб кетидан тушгил.
Бирга ишла ишда бўлгай барака,
Ишлашиб кетсангиз худога шукур.

Номуносиб амалдорга

Маст туядек сизни ўкиртган нима?
Мансабдорлик кучи, сиз ўзингизча.
Дехқон ҳам, қурувчи ҳам, ҳаммаси сиз,
Тушкандан сўнг оддий инсон «бойвачча».

Мазанг бўлмасдан, ланж бўлиб қолсанг,
Юрмагин лаллайиб, ҳақимга борсанг.
Дардингни даволаб, руҳинг кўтариб.
Чиқарар, қилавер сўнг нима қилсанг.

Неварам Жамшидга

Кекса бобонгга сўйламагин ёлғон,
Унда қиласан уни абгор — фиғон.
Ул жуда сезгир, авзойингдан сезгай,
Ростгўй бўлсанг, ул сенга беради жон.

Зулм устига зулм,
Мустақил бўлди элим.
Халққа асорат солган
Гдланга ҳукм — ўлим!

Ул ишдамагани — ёқтирмагани,
Ишда сўкиниб, бўҳтон қилгани.
Тепиниб ўтса-чи, тур, кет дегани,
Муносабат шул — яшайди тани.

Тенг ҳуқуқлиман деса эр-хотин,
Жанжал тинмайди. Сабаб — ким устун?

Бирин тан олиш керак, эркак маъқул,
Шунда бўлади гўзал турмуш, хуш кун.

Андижон плёнкаси,
Тушди элга кўлаикаси,
Хирмон бўлур делянкаси,
Бизда пахта-йўл ёқаси.

Табиатни асранг, бирга ташлаш қадам,
Гўзал табиат борки, бизлар-одам.
Ер, нурли қуёш, зиллол сув бўлмас-
Биз мужмал, дардман, тажанг, ғариб олам.

Сайр эттали чиқинг кўркам тоғларга,
Яхшилар яратган Эрам боғларга.
Даладан йиғилган гиёҳлар устига-
Ҳеч бўлмаса, гўзал хийбонларга

Унутманг, табиат- соқчи одамга,
Истеъмол қилишдан аввал тозаланг,
Яшириб киргай гандалар нўстига.
Яна захарланиб қолманг дастига.

Қизларим — қирмизларим,
Оқшом, ой, юлдузларим.
Кундуз-қуёш, ишига бош,
Сизлар-ла обод рўзгорим.

Излаб келур жигарим,
Деганим тутинг дагарим,
Ҳозирча ётар эътиборсиз,
Қачондир уйғонур гавҳарим.

Босқинчи ҳукмрон золимлар ўтди,
Муштумзур аталмиш замона битди.
Халқ излаб ўз йулини ўзи топмоқда,
Мустақиллик орзу-тантана этди.

Бўлгунча юлғучлар даргоҳида шоҳ,
Бўл мўмин, дарвешлар даргоҳида гадо.
Иймонни бут сақлаш ўзи-ку шоҳлик,
Икки дунёнинг обод, сен-жаҳонга шоҳ.

Мирзачўлда

Зовур, дренлар бўлибди шилпиқ - кўр,
Карталар оппоқ қор босгандек шўр.
Ишдан чиққан ер-касал, туберкулёз,
Қўйтикан, шўра қайдин фалокат зўр?

Ҳамма гап виждонда,
Виждонли раҳбарда.
Отпи ҳам виждонлиси
Ўзар қўпбар чопганда.

Мени шоирсан, деб асло атаманг,
Шоирлик ниятим етмай ўтаман.
Ёшлигимдан ният эрди шоирлик,
На қилай, этмаса насиб, қайтаман?

Ҳай, налоговой инспектор,
Бозорларни жиддийроқ текшир.
Дехқонни бозорга киритгин,
Чайқовчи бирга олиб учга сотур.

Ҳой, ўртоқ хокимлар!

Мустақиллик қадрини эъзоз қилинглар,
Қонушларни элга тушинтиринглар.
Янги замон талаб этур ҳалоллик,
Поклик ўзи бўлмас, жорий этинглар!

Амалдан тушганини қўйинг ҳовузга,
Оғиб кетмасдан ғаламис ёвузга.
Сувни у ёқдан ол, бу ёқдан ол деб,
Қичқирсин ҳовури тушганча бўғизга.

Кўм-кўк, оппоқ, соқол гўё қўнган қор,
Қўлида қайчиси чеканка қилур.
Гоҳ қулочлаб кетмон уриб бўшатур,
Тинмас чол, шул- чун боғ барака қилур.

Абдулла Қаҳҳор Абдулла Қаҳҳор бўлган,
Адабиётга янги муҳит киритган.
Ул фақат роман, қиссановус эмас,

Устоз адиб ва булоқ ориф бўлган.

Раққосалар султони Мукаррамахонимга

Мукаррама худо берган талант эди,
Жойида буралаб рақс қиларди.
Баъзилар бўлай деб Мукармахон
Ўқуви келмайди, бермаса бўлмайди

Китоб

Ҳар бир боби тоғнинг жилғаси монанд.
Тоғ жилғаларида турли хил маъдан
Китоб бобларида маъдандан аъло
Адо бўлмас маъно, сезгайдир дил-тан

Хўжамушкентлик Муҳаммад Алига

✓
Муҳаммад Али- Мирзачўл султони,
Ўзлаштиришди чўлқуварлар нари.
Ишбилармон Хўжамушкент саркори,
Даргоҳи очиқ зотидан азали.

Фарзанларим дагари Исфандиёр,
Ота авлод Лангарий Исфандиёр.
Раҳбарликка мойил гўё Хумюн,
Зийратимга саркор сен Исфандиёр.

Шахсага тегадиган, гапни гапирманг
Меники маъқул, деб кўпам гапирманг,
Андишани кўрқоқ деб ҳаддан оширманг,
Биродарлар юзига қараб тупурманг.

Инсон боласининг жамиси - инсон
Истаганин берсанг, кўнглин тополсанг.
Шашт-да отга миниб сени айлар шод,
Ул ҳам хурсанд, сен ҳам бўлгайсан хурсанд.

Орифлик ўзбекка наслан хос одат,
Боғ яратмоқликни дейдилар: — Саодат!
Боғбоннинг саркори-буюк Раҳмоний

Боғи ўз элига тухфа-мурувват.

Ишда «фитначи»нинг бўлгани яхши,
Ахтариб нуқсонинг тургани яхши,
Миш- миш тарқатар, сен ундан огоҳсан,
Ҳайиқиб, тийилиб юрганинг яхши.

Агар кўрсатсалар донога ситам,
Ноҳақлик дардидан боши бўлмай ҳам,
Аммо қанча этманг саъйи-ҳаракат,
Нодони қилолмас доно ҳеч бир ҳакам.

Отасига минг бор лаънат бу пулни,
Ўртага тушса, солмай совуқ кунни.
Ошиша-оғайни ул ёқда турсин,
Совутар ака—ука-ю келинни.

Хонанда Орол Мирзо, аттанг ожиз,
Оллоҳим берган унга овоз тенгсиз.
Бул йигит халқнинг мўъжизасидир,
Шушлайлар умри норлоқ, эъзозлангиз.

Сохта сипо билан бўлгандан кўра,
Одий деҳқон билан бўлиб бир кўр-а!..
Эшит дил сўзини, ҳақнинг ростини,
Дилинг йираб завққа тўлур, минг карра.

Луғовий маъноси- аслим турк мени,
Турк дегани кўркмас, ботир дегани,
Ғоби сахросидан Ўрта Осиёга
Юрғанда хунлар, турк саркор дегани.

Умр узулмай дафъатандан
Ҳеч ким тўймамай жаҳондан.
Чўрт сингай кетмон даста чўндай,
Яхшилик қолсин элга сендан.

Отам мевдан ризо бўлсин десанглар,
Бировни ёлғон гап ила алдаманглар.
Зор бўлсанг, гадолик қил. ўғрилиқ қилма.
Элдан дуо олинг, қарғишга қолманг.

Боғ кўкарса дейман биёбонларда,

Инак йўли, туя карвон йўлларда,
Одам яшайдиган маҳаллаларда
Халқ яшасин тўкин ҳибобларда,

Дунёдаги жами жанжалу талаш
Могу – дунё мансаб билан аралаш.
Нафсибад шайтонлар эл-юрт ороми,
Удабдек ўраган, заҳари аралаш.

Нишона қолдирмоқ- ягона тилак,
Номардларга берди бардош бўл юрак.
Ҳисобсиз, қанчадан -қанча хўрликлар,
Мевасин емоқда эл, менга шул керак.

Машаққат-ла фарзандларим ардоқлаб,
Илм бериб ўстирдим хулқига қараб.
Мен болам десам, ул ҳам болам дейди,
Майлига юрсинлар кўзига қараб.

Ҳар бир инсон ўзи қилган ишида,
Манфаат топсинда ўз қилмишидан.
Ўзига манфаат келтирмаган-
Жамиятга фойда бормикан ундан?

Хунаса кимдир?

Ўзбек ўзбекни кав-кавлаб яниса,
Бир-бирин чўқиб, «оғасин» тав олса,
Сабр тиламай Оллоҳдан қўшимча,
Бармоқ тиласа, ўшадир хунаса.

Замона ёғдуси ўзбеклар учун,
Энди кўрсатайлик истиқлол кучин.
Йўқдан бор қилувчи виждонли инсон,
Борни йўқ қилувчи виждонсиз инсон.

Мустақиллик ўзи-бахтнинг келгани,
Мулкимиз бизники-худо бергани.
Кўпроқ бўлсин учун толмайин ишлайлик,
Тенг ҳуқуқлик давлат биз, давр келгани.

Мен деганга ҳозир кўнлар эмас зор,

Шайтонлар ўзича ақлли, бисёр.
Худойбердича билмайди Худони,
Боши тегса тошга, пушаймон бекор.

Ақл -доноликни бахш этар китоб,
Хулқи зиёликни бахш этар китоб.
Дардга дармон, тавга қувват, мўжиза,
Истироҳат, лаззату нур, ҳикмат китоб.

Ўзимнинг одамим деб сиз ўйлайсиз,
Шул боисдан ҳар хил қилиқ қилгайсиз.
Ул ранжиб дер сизни бўлмагур одам,
Сизни сотиб қўяр, билмай қолгайсиз.

Гар мен ўлсам, ҳалқим кўмгай тепкилаб,
Ношуд, ғариб учун юрманглар йиғлаб.
Дуо – фотиҳа қилиб гўрим устига
Кифоя, ўсса бўз ўтлар туркираб

Этайлик деб Мирзачўлни бўстон,
Бор кучим, умримни ҳеч аямасдан,
Чўлқуварлар билан беллашиб бирга,
Ишладик бўлиб бир жон-у бир тан.

От босган изни той босмоғи лозим,
Фозил инсондан туғилгай мулозим.
Ахмоқдан чақмоқ туғилса илоҳий,
Бундайлар ноёб, қилсанг арзир таъзим.

Наъшадор йигитнинг номи эъзозда,
Ҳамоада ўзи бундайлар оз-да.
Кўкрагида ёли бор, ёвга тайёр,
Халқнинг соқчиси-нодир, мумтозда.

Мансабдорларнинг каттасидан кўра,
Кичиги баттол, довуччадек ғўра.
Қовоғидан қурт, чак томар, димоғдор,
Каттаси дилдор, завқ- меҳрга тўла.

Инсон гоҳ ютади, гоҳ ютқзади,
Ютса қувонади, ютқазса ёнади.

Ҳаёт ҳар хил-саҳна талашур япа,
Ғолиблар қувончда, мағлублар сўнади.

Умрбод тарихни ўқиб ўргандим,
Замонлар синчиклаб, таққослаб кўрдим.
Денгизда сузаётган кемадек ҳаёт,
Пўртаната чидаган яшашин туйдим.

Ўзбекистонга

Ватаним деб жондан ҳам севдим сени,
Ватаним бўлганинг учун ҳам менинг.
Тупроғинг олтиндир сувинг зарҳалдир,
Қуёши меъёрли ватаним менинг.

Баъзилар ўзига ўзича қаҳрамон,
Гарчанд қилган иши бўлса-да гумон.
Сен қилсанг, ўзгалар мақтаса сени,
Шундайлар арзийди, десақ қаҳрамон.

Юз киши рангин таниганингча,
Бир кишининг исми-шарифин англа.
Касби-корин, турар жойин ёзиб ол,
Сўроқла, бил умринг борича.

Дехқонга бўлса хўжайин прокурор.
Мелиса бўлса иш боши «мардикор»,
Дехқон кўрқади, қиларин билмайди,
Унда агроном, раис хоким)на даркор?

Қанча кун чиқиб ой ботганин кўрдим
Отин ўйнатиб кезганларни ҳам кўрдим
Вафо қилмади ҳеч бирига дунё
Яхшидан-яхши ном қолганин кўрдим

Илиб-илиб ёз бўлур,
Совуб-совуб қиш булур.
Тиниб тинчимасанглар,
Баракаси мўл булур.

Шаробни хушидан кетганча ичиб,
Шобдайн мўйлави тарелка кечиб,

Артишга етмайди ҳоли-мадори,
Етиб қопди, ит келиб кетибди ялаб.

Амал кучи-ла юрибман маст-аласт,
Оддий оммаи ўйлабман мендан паст.
Мансабдан тушган сўнг кирибди эсим,
Ҳамма инсон, бир мен эканман паст.

Одамнинг тозаси, соддаси деҳқон,
Меҳри ерда тўфон қоришган деҳқон.
Ери билан жони аралаш деҳқон,
Тилар баракасин Оллоҳдан деҳқон.
Риёкорликка қилолмадим тоқат,
Юзига туфлаб, ранж этдим бешафқат.
Риёкорларнинг найранги пинҳоний,
Барибир бўлгай ошқор, ёққай нафрат.

10-«а»даги ёдгорлик

Машаққатли бўлган эди қурмоқлик,
Осон бўлибди йўқ қилиб бузмоқлик.
Жангчи шаҳидларга мазор эди ул,
Мозорни бузганга ҳукм-кўр бўлмоқлик.

Баъзилар борки, тонг азондан келиб,
Шайтонлик қилади аврамоқчи бўлиб.
Сезиб тураман, аммо ранж этмайман,
Йўлингдан қолма деб қўяман кулиб.

Дил озорлик-асли буюк бир гуноҳ
Ким бўлмасин: ҳоҳ шоҳ, ҳоҳ бўлсин гадо,
Ҳақнинг йўқ бировга озор беринга,
Дил озор шайтондир, дилбар Раҳмоний.

Дил овламоқлик, ноёб бир хислат
Онадан худо берган тутма санъат.
Мақка-Мадинани тавоб этгани каби,
Ориф инсондан мўминга мурувват.

Бугунги кунни илоҳий олимлар,
Беруний минг йил олдин билган.
Ғарб томонда бир қитъа борлигин
Илмий асосда таъкидлаб кетган.

Ёзолмасам ҳамки устоз Ҳайёмча,
Замонамни битдим ўз имконимча.
Ҳавас билди таассуф қилиб лочинга,
Зийратга қолдирай имкон борича.

Қариндошим Носирга

Дил хиралигининг ўқ томири пул,
Ишлар чалкашлигин ён томири пул.
Жигарбандлар кетган юз кўришмасдан,
Бир-бири пичоқлаб, сўйдирган ҳам пул.
2000 йил 16 август куни Свердловск
шаҳрида укаси акасини сўйган.

Қилган ишингдан бўлсанг ўзинг хурсанд,
Ўзгаларни дол қолдириб юролсанг,
Рақиб-хамилён, жигарларинг шодон,
Арзийди султондек эл аро гапирсанг.

Ҳар қандай кимсанинг ҳаёт йўли бор,
Эгам ато этган хулқ- атвори бор.
Одлоқ берганини ишлатади, билгин
Марду майдон асло бўлмас ҳору зор.

Сиртқи душманингдан ичкиси хафли,
Қўлида дудама, пичоқ шох соғли.
Сирингдан огоҳ, гоҳ худ, гоҳи беҳуд,
Пайт пойлар, ноинсоф, бўлмас инсофли.

Пахта фариштали ихлосманд экин,
Барақа қилмайди бекорга- текин.
Гўдакни боққандай йил- ўн икки ой,
Покиза боқасан- беради ҳаққинг.

Фаранглар, олмонлар, АҚШ, японлар
Юртимнинг расмини олиб кетмоқдалар.
Самарқанд, Бухоро, Хивадан ҳайратда,
Меъморларимизга тан бермоқдалар.

Шеърни шеър деманг, қатламдор бўлмаса,
Ўқисанг, юрак ёдуга тўлмаса.

Қўйнинг жилигин мижиган каби таъм,
Маъза қилдириб ҳўн, лаззат бермаса.

Ўзбек, Қозоқ дўстлигин,
Ошиқ-машуқ эллигин,
Тимсоли эди Қўнибек,
Ҳамон қуйларди бирлигин.

Виждонли ипсонлар кексайганда ҳам
Виждонин сақлар, доғ теккизмай мудом.
Мунғайиб қолса ҳам тиниб-тинчимас,
Орият-ла ўзин тутади маҳкам.

Замона ўт, ўт-ла ўйнашиб бўлмас,
Ўйнашган таптига дош бера олмас.
Жиғ-бийрон қилдирар, талқон туйгай,
Эси бутун киши ҳеч қарши бормас.

Яна зерикарли қиш, оқшом узоқ,
Тонг отиши қийин, тушгандек тузоқ.
Типирчилаб тинмайин тонг отганича,
Ке Қонсирағ йқу тобора камроқ.

Қонсираган қасоб монанд пишқириб,
Қимданир норизо «олим» ўшқириб,
Мансабпарастлар бир гуруҳи бир бўлиб,
Юрур мустақиллик давридан нолиб.

Баъзилар харжлаб пул, қаҳрамон бўлдилар,
Меҳнат қилганлар безрайиб қолдилар.
Ҳаёт зигзагин кўзим билан кўрдим,
Юлғучлар юлдилар, керагини олдилар.

1981 йил

Хотиндан сўра пул, чиқини қийин,
Қовоғин солиб, ҳисоблар тийин.
Пул берсанг, балиқни лиқ этиб ютган
Ўрдак монанд юриб, тушмоқчи ўйин.

Ўйда ўтириб қолмоқ қанча азоб,
Ўй ишқибозлари, жами бемор-бетоб.
Тиниб-тинчимас доимо саломат,
Иймони бутун халойиққа савоб.

Фарзандларимга

Риёкор жоҳилдан ўзингни сақла,
Гапига эргашма, ишига қара.
Жигаринг ачишиб айтса, дунг кўрма,
Ноқонуний ишни десалар, қилма.

Баднафс беш паишангни солма оғзингга,
Ён-атрофингга қараб юргин йўлингга.
Қувватинг борида ҳалол йиғингин.
Кексайганда даркор бўлмай ўзингга.

Бир куп мансаб сени ҳам тарк этар,
Сени ҳам мўминлар кўрига элтар.
Мансабдор чоғингга элни ризо эт,
Кам бўлмайсан, сени ҳам эъзоз этар.

Ўғлим, сендаги савлат амалники,
Қизим, сендаги қомат камолники.
Иккисининг ҳам даври ўткинчи,
Кеккаймай, пастроқ тушинг, сиз халқники.

Кеча-кундуз ўй-хаёлим: не қилсам,
Яхшилик бўлур эл-халққа тузсам?
Оллоҳ инъоми эрур мустақиллик,
Оҳ, ривожига қани ҳисса қўшсам.

Ҳамма «қулоқ» бойлар жоҳил бўлмаган,
Ҳамманинг қўлидан бойлик келмаган.
Иморати ярим аср сақлади бизни,
Жоҳилликни қилдик жоҳил билмаган.

Комил фазанд эрур роҳати жонинг,
Мустаҳкамлар пишиқ гишдан кўрғонинг.
Набиралар урчир, сен инкубатор,
Шул эрур дунёда кўрган роҳатинг.
Ниятим-қилсам инсонга яхшилик,
Йўқолса дейман инсонда ваҳшийлик.
Душманга ҳам оллоҳдан тилайман бахт,
Ҳаммага берсин, иймон бўлсин тўлиқ.

Отамдан

Бозорга боққол ярашур,
Йигитга соқол ярашур.
Соқоли йўқ йигитга,
Қорни дам хотин ярашур.

Шифобахш гиёҳлар, ўрганиб олинг:
Оллоҳим инъоми, баҳраманд бўлинг.
Фитобар очдилар, ганжи сочдилар,
Ҳовлингиз саҳнини аптека қилинг.

Гиёҳ шарбатлардан мунтазам ичиб,
Боғимда юраман уст кийим ечиб
Шул боисдан тетик, бардам юраман,
От минаман, ўзим боғлайман ечиб.

Шайтонларнинг туғди куни-замони,
Омийларнинг шўри қурди заволи.
Ҳозирча СССРда аҳвол шундай:
Кела қолса мустақиллик замони.

1988 йил.

Эл мақтаганининг орқасидан қолма,
Хизматида бўл бемишрат, ҳеч толма.
Аччиқ сўзини егин-пақшин олма,
Сенга тарбия, ёдингдан чиқарма.

Эл ғамини енг, сизни ардоқлайди,
Эл дилини денг, сизни қувватлайди.
Рост гапни сўзланг, рост гап эгилмайди,
Нафсингни тий, пок бўл, сени ёқлайди.

Жаҳон оламни зеҳн солиб кездим,
Ҳеч бир ғавғосиз кимса учратмадим.
Ҳар жойда ҳар хил, ўзгача ташвиш,
Фақат не бор ул дунёда, билмадим.

Мақтанчоқлик ҳам рақдайин касаллик,
Жарроҳ кесса ҳам, давоси хатарлик.
Оқибат- ўндан бири қолса ҳамки,
Омон қолгани ҳам хавfli-хатарлик.

Кимни ёқтирмасам, ташламайман гап,

Гаширса нохушроқ, бераман жавоб,
Узоқроқ юрмоқлик ёмондан — савоб,
Ари уясига чўп тикмоқ — азоб.

Одам бурда нон, бир коса овқат ейди,
Баъзилар яхши ей, яхши қияй дейди.
Тушунмайди фарқи нима, бир оқшом сўнг
Ҳузури ҳожатга, азобин ул ейди.

Меҳнат қилгин ҳам хурсандчилик, роҳат
Иккисин қўшиб юрсанг, сен саломат.
Ўйла тинмасдан, изла, қидир, топ-
Ўйўл тополмасанг, умр ўтгай молсифат.

Роҳат нима? Аввал мўътадил ҳаёт,
Фазилатли турмуш беғубор меҳнат.
Меҳнатингдин тегсин — халққа маишаат.
Ҳамоатда топсанг обрў — шул роҳат.

Ҳаётда энг ёмони ёлғизлик эрур,
Шинам хонадон гўлаҳдек бўлур.
Айбдор турмада жазо ўтарга ўхшар,
Ҳаёт ёронлар билан завқли эрур.

Кимса йўқки, нолимасдан,
Ўтган бўлса бу жаҳондан.
Ҳатто шоҳлар ҳам жабирдийда
Бўлмасдан ўтмаган бу жаҳонда.

Бўлмайин деб душманга ем,
Дилим, қўлим пок тутдим.
Тилим олмосдек ўткир-
Бойси тўғрилигим.

Ҳеч наф топмаса ҳам қулоғи овда,
Ул ерда эр эмиш, бошида савдо..
Ўғрилиқ, нопоклик, гумон ҳисобда,
Ором на қилгай, ифвогар «туғён»да.

Фозил фарзанд, ақлингни ростла,
Бор кучингни илмга сарфла.
Шунда дард тортмагайсан асло,
Халқ олдида юрасан тож-ла.

Мен туғилган қишлоқ номи Жўйлангар,
Жўй-ариқ, Лангар — дарвеш қаландар.
Карвонларга нон-ош, жой берадиган,
«Ипак йўли» бўйида сарой —лангар.

Киндигим қони тўкилган бу қишлоқ
Қўринар тўлиғ ойдек яшнаб кўзимга.
Туркистон тоғлари бағрида бўстон,
Қачонлар яна яшнар, ишон сўзима.

Қўриқчи итнинг бўлгани яхши,
Ақиллаб турса, ундан ҳам яхши.
Қўриқчи ҳушёр, сезувчан бўлса,
Фалокат олдини олгани яхши.

Бола-чақа, деб йиққунча
Ўргат, ўзлари ишлаб топинсин мол.
У дунёга «кўк» олиб кетмайсан-ку,
Хиёнатчи, сен эмасмисан, ҳаммол ?..

Ювинсангиз, совуқ сувга ювининг,
Сувсангиз, булоқ сувидан ичинг.
Моржлар музни ёриб қишда чўмилур,
Сиз ҳам танокор сувга тан чиниқтиринг.
Бир кўрдиму кўзларингга термулиб қолдим,
Гул юзингдан, ёрим, илк бор бўса олдим.
Мени ром этгувчи меҳри гиёҳинг бор,
Шу боис хатимга суратинг солдим.

Умид билан чўл бағрига ниҳол қададим,
Қўшиқларим барин, чўдим, сенга атадим.
Ишонмасанг, дафтарларим бирма-бир қара,
Мирзачўдим, сени севиб, сени мақтадим.

Овқат сал айниган бўлса ҳам еманг,
Меъдани айнитиб, дилни ранжитар.
Ичинг кетди, кучинг кетди, деганлар.
Бефарқ бўлиб, нафс балосига чалинманг.

Танинг сиҳат, хотиринг жам юришнинг ўзи ғалаба.
Машина темир, сафардаш келишнинг ўзи ғалаба.
Узоқ йўл курсин, машаққат, етганча айлайди лохас,

Заруратга этсанг тоқат енгизишинг ўзи гадаба.

Турк бўлмаган ўзбек йўқ,
Ўзбекнинг уруғи кўп.
Жамиси чиққан туркдан,
Тортишгали ўрин йўқ.

Нафси бад Хурога

Ортиқча овқат-нафси бадлик,
Мешдайин бўпти сарви қоматлик.
Ҳаром гўшт босиб, томир қисур,
Юрак уйноқи-хаста дардманлик.

Иши тушса баъзи қариндош,
Излар сизни кўзида дув-дув ёш
Иш битган сўнг қуёндек сакраб,
Чопар ўрмонга, дараксиз, бебош.

Эрка қилиб ўстирдингми? Боланг бошингга бало,
Нағма қилиб ҳар куни ёғдиргай офат- жала.
Қиморда ютқазиб ул уйни қўйиб гаровга,
Ота-она қуйса-я, ўзи ўстирган бола.

Ҳозир сенинг етук, пишқирган вақтинг,
Дилинга ёқмаса, ўқирган вақтинг.
Ўзингни бос, болам, қайтармаси бор,
Адолат, инсоф, унутма, сенинг бахтинг.

Табиатга зўрлик қилмаслик керак,
Мичуринни тўғри тушуноқ керак.
Табиат тобини яхши ўрганиб,
Тобига қараб ўзгартириш керак.

Ёшлигида ўнта бўлса ҳам болангиз,
Бир хонага жойлаб катта қилаверасиз.
Катта бўлгани сайин каттарур ғурбати-
Азобини шерик бўлиб тортаверасиз.

Отани тўйга айтмайдилар,
Отадан фотиҳа оладилар.
Сўнгра чиқиб, тўй бошлаб элга,
Ота тўй боши бўладилар.

Ҳаёт жунобоқлари шунча ҳам мураккаб,
Кеча-кундуз қилиб ҳаракат, кўр синаб,
На вақтинг, на умринг етмас, бўлма хуноб,
Муаммоси шу-да, машаққатли мактаб.

Ота кучи билан ўқиган фарзанд,
Воҳ! Ундан чиқади монанди тарзан.
Чиқмас ундан асло фозил, илм-ҳикмат,
Баданида бўлмаса, урма зўр зан.

Ёнимдаги пичоғим югурик,
Тутсам, қон бўлур қўлим шўрлик.
Ўткир бўлган учун эъзозлайман,
Ташламай олиб юраман – бирлик.

Касаллик ғамин келмасидан енг,
Сезсангиз танда ўзгариш, дарҳол денг.
Шифокор кўрсин, деганин қилинг,
Хуруж олмасдан, олдини олинг.

Сенинг соғлигинг хўжаси фақат сен,
Соғлиқни сақлаш вазифаси ҳам сен.
Танаси бошқа дард билмас, ғамини енг:
Фойдасиз еган пушаймониинг қийин.

Ҳар бир инсонга келур бир давр,
Фаросат этган сақлаб қолур.
Гердайган бебурд омадни сезмас,
Бетар ундан гўё баҳорги савур.

Номусли инсон ўзи қариса ҳам,
Виждон қаримас, муниғайиб қолса ҳам,
Ҳолдан тойса ҳам виждони баққуват,
Адолат, инсоф йўлда турар мудом.

Она ўтай бўлган боланинг мудом,
Отасига меҳри- оқибати кам
Рўзғорда ҳар-хаша, кўнгилда ғидир,
Ўлгунча ноилож, тугамас дард, ғам.

Бош юмалоқ, чоти айри бўлган билан,

Ҳамма одам ҳам одам бўлолмаган,
Шул боисдан ҳам уни ҳаётда санаган,
Инсонликни оқласа, уни одам санаган.

Яхшилар нишонлансин,
Ёмонлар кишанлансин!
Элу халқ бўлсин омон,
Яшасин тинчлик замон!

Бир кишида кўп бўлмас ақл,
Кўп кишидан чиқса ҳукм-нақл.

Ривож топгай ундай мамлакат,
Эли бўлмас ҳоқон ва тақир.

Отамдан

Бу замонинг хотинлари алп йигитнинг хотини,
Алп йигитларда бўлмаса, аллай кимнинг хотини.
Худо сақласин, хотинга қарам бўлиб қолишдан,
Эркак бўлсанг, ҳаракат қил, рўзгоринг тебратгани.

Эй ҳасадгўй, инсон бўлганинг шул сан,
Сенга фарқи йўқ, ким бўлса янирсан.
Дилингда бор фақат ғаразли бўхтон,
Ўлганинча сен шул, асло тузалмайсан.

Абдулла Ориф «Муножот» ин ўқиб,
Илҳомим жўшиб юрдим, шерлар тўқиб.
Тафтимни олди, ўтирмайин букиб,
Жар солгим келур, қандингни ур Абдулло!

Рубоийларимдан топарсан қомус,
Ножўя қилмишдан қилгайсан номус.
Ўқигин, ўзинга тўғри йўл топгин,
Шунда мени эслаб, дуо қил «ғаламис»

Хиёнатнинг катта-кичиги бўлмас,
Кичигини қилган каттадан тоймас.
Хиёнат ҳам носдай дард, хумор этар,
Ўрганган кўнги-чи? Ўлганча қолмас.

Подшо халқни қийнаб, чалғитса бошин,
Оллоҳ отар унга адолат тошин.
Эл, халқ уни ўз паноҳига олмас,
Ўзга элга қочиб, тўкар кўз ёшин.

Вақтида кириб турмасанг ҳаммомга,
Дилинг қоронғи кунинг ўхшар шомга.
Афруз қумғонда ювиниб юрганлар,
Кириш ҳаммомга, келгайсиз жаҳонга.
Ўзбекистон минтақасин иқлими жаҳонда тенгсиз
Дунёни айландим, ҳеч бир ерда учратмадим, чин сўз,
Биздаги иқлим, унумли ер, гавҳар сув, нурли куёш,
Оллоҳим муруватлидир, бул қадрига етайлик сўзсиз.

Баъзилар дейди:
Ўстирдим меҳрим-ла жигарбандларим,
Ҳаётимда толган шакар -қандларим.
Эрка ўстирдим, қайтарай десам,
Юзимга сапчир ўстирган жигарим.

Тили узун, мийи калта,
Ичи гўё ҳасад халта.
Тўғри гапни тушунмайди,
Инсонга битган офат-да.

Тормисан шунча дунё?
Икки киши талаи кимё
Бир кишиши гангитиб,
Сарсон этасан дунё.

Бул дунёга қилма ҳавас,
Бўлаверма диққи нафас.
Вафосин кимса билмас,
Ҳаёт — асли очиқ қафас.

Арпа, бугдойни янчарди хўп,
Бу дунёнинг чиғириқлари кўп,
Сочилиб кетди қариндош-уруғ,
Яшасак яхши бўларди тўп-тўп.

Ҳайронман, нечун шаштинг пастроқ,
Этинг қочибди, кайфинг сустроқ.
Улоққа қўшсам, чопинг келмас,

Сен-ля кездим чўлни ўхшаб бурок,
(Муҳаммад пайғамбарни Оллоҳ олдиға
олиб чиққан от)

Жаҳолат дардини мен тортдим дўстлар,
Сизларға ҳеч раво кўрмайман дўстлар.
Бахиллик жабрин ҳам, алам мен тортдим,
Сизларға ҳеч раво кўрмайман дўстлар.

Нечун ўкиниб, кўзинг ёшланасан?
Баданларинг тиришиб, қашланасан?
Бевафо дунё бу, нечун ўкингайсан?
Иродангни тутсанг, тўғри қиласан.

Ирода, қувват, сабри- тоқат бахти саодат,
Кучли ирода туфайли емирилгай ғам-ғурбат.
Иродасиз киши, пасткаш яшашги тўёки
Махлуқ, унда на ихтиёр, на бир фикр, қуруқ савлат.

Умрбод ишлаб, яшашни истайман,
Ўзгага муте ҳеч бўлмаин дейман.
Номардга муҳтож, дўстларға хору зор
Бўлиб яшашдан кўра, жон берсам дейман.

Беамал муллани кўрсанг, оғзига ур қанд билан,
Беамал муллани кўрсанг оғзига ур тош билан.
Сен мансабдор, вазифанг нечун йўлга солмайсан?
Рой-йўлингга юрғазиб бирор ҳунар ўргатмайсан ?

Беш кунлик мансабга мунча талтаймоқ,
Элга нописадлик манманлик қилмоқ?
Касбинг бўлиб қолди бадфеъл махлуқдек,
Мансабдан тушгандан сўнг бўлма уртўқмоқ.

Осон эмас пилла қуртидан
Ип йигириб, Марғилон юртдан,
Атлас тўқиб ўзбек элининг
Жаҳонга танитмоқ сиртидан.

Дўстим билан бўлган дақиқа- бир жаҳон,
Дўст лаззатин билмай ўтар тождор ҳоқон.
Дўст кундуз қуёш оқшом ой дардга малҳам,

Сўз меҳри-ла кунинг айлар фаровон.

Дунёда яшаётган инсонларнинг кўписи
У дейди, бу дейди, у қилади, бу қилади.
Иш қилиб ўз гапини маъқуллаб юраверади .
Фавво-ла умри хазон бўлганин билмай қолади.

Гиёҳванд енгилса ичкилик-майдин
Ранги ясалгандек гўё ёғоч сумакдан.
Юзин таги кўм-кўк, суммати одам,
Сугуриб ташлайлик гуммайни элдан.

Доим итар-итар, эски-да «Волга»,
Эски ямаб, умринг ўтар бекор.
Топганинг ямоққа кетар яна етар,
Кунинг ҳаловатсиз, асабинг бузар.

Ўз саломатлиги учун баъзилар
Бепарво, эринчоқ, ўйсиз ҳазиллар.
Соғлиқ кўтармас ҳазил, фурсат кутмас,
Тўсагдан нураган жардек важиллар.

Хотинлар бозор кўрмаса, касал бўлиб қолади,
Магазинларга кирмаса, кўзи хира толади.
Эй эркаклар, хотинларнинг бул дардини ҳисобланг,
Юрак ундан. пул сиздан бўлиб турса, борин олади

Соғлигинг-мутлоқ танҳо тугалмас бойлик,
Соғ бўлса-да, кунинг ўтар, бермаса-да ойлигинг.
Бемор бўлсанг, миллион доллар бўлса жамғарманг,
Орага киролмас совил, қолгай бойлигинг.

Одамзоднинг ёши — қарисин ҳам кўнгли қаримас,
Бошидан ўтган яхши-ёмон аримас.
Чархпалакдек айланиб ўнгидан воқеалар,
Гоҳ маънос этиб, гоҳ тиним бермас.

Бозорлар кошинин кўнгирадор қилмоқдалар.
Оқ фишдан шинам дўконлар қурмоқдалар.
Кўча бўйлари бозор, қимматчилик — элга озор,
Элга солмай назар, нарх-навони кўтармоқдалар.
Одамзод жаҳонда бор жондир.
Жамийсин ишга сола оладир.

Зарур вақт анинг бор кучидан,
Керагича фойдалана оладир.

Ўзимни кўзгудя қўриб ҳайронман,
Қайга кетди ул хусн? Буришиб қобман.
Томирларим бўртиб, юзим тиришиб,
Ошлаган теридек оқариб қолибман.

Хотинлар зўр бўлади,
Турли макр қилади.
Эш қилиб ўз раъйига,
Эрин юргаза олади.

Тандирда ёпган нон гул отса агар,
Ун ёмон дер экан келин от чопар.
Аслида айб унда эмас, хамирда,
Ошмаган даиғаса пазаида айбдор.

Ўлимни ўйламай, бардам юринглар,
Яшаш, ҳаёт учун зўр курашганлар,
Ҳаёт обжувоздек кураш майдони,
Жаброил оларда жон бўшатинглар.

Мансаб кимга тегса,
Ўшанинг қўли юқори.
Хушёр бўлиб ишланг,
Қолганлар унга сувори.

Амалга асло бўлмангиз маҳлиё,
Амал деб Хусайн бошин кесди Карбало.
Пайғамбар наслин андиша этмайин,
Амал ўзи аслон, битган бир бало.

Кимда-ким ароққа мубтало мутик,
Эшак боласидек, ақлсиз хўтик.

Ихтиёр ўзида йўқ, мағриқ махлуқ,
Қайга етакласа, йўрғалар тетик.

Бемаврид кетган ўғилларга

Кўнгиш бўзлар-Воҳ! Ирода.

Куймас, келса кўзимдин нам.
Танҳо бўзлаб, бул чўлларда,
Кўзларимдан тинмайди нам.

Киборлар жамиятда ижодимни қилмас писанд,
Эътибор бермасларин тушуваман ҳар чанд.
Бедиён саҳроларда, қишлоқларда ташна эллар,
Кўнглидан жой олганим тинглаб, беҳад бўлдим хурсанд.
2004 йил 23 март

Мен умрим бўйи матлаб, мустақилликни ёзаман,
Кучим етмаса, ўзимни ростлаб, ниқтаб ёзаман
Чунки дил армонидир мустабидлик, Мустақиллик!
Кўрдим, шугур қиламан, такрор ёдлаб ёзаман.

Мирзачўлим-сўлим гулим,
Ишқингда мен шайдо сўлим.
Нечун эгдинг, азиз бошинг хам,
Тиклан, сайра бўз булбулим.

Ким ўзини сенга яқин тутса,
Ўшал-сенинг яқининг.
Ким ўзини сендан узоқ тутса,
Ўшал-сенинг рақибинг.

Нодонлар мунча ялтироқ
Нарсани яхши кўради?
Сирти ялтироқ нарсани
Ичи қалтироқ бўлади.

Сен шундай иш қилгинки,
Қизиқиб келиб кўрсинлар.
Қойил қолсин унсурлар,
Мард зарбидан турсинлар.

Фарзандларимнинг аълоси Муҳаббат,
Ақлли, иффатли, доноси Муҳаббат,
Ота-онага меҳри оташ-қуёш,
Жами ишимга кўз, бош-қош Муҳаббат.

Дунё азалий, денгиздек чайқалур,
Гоҳ хуш, гоҳ нохуш думини бурур.
Жамий заҳмати меҳнаткаш бўйнида,

Ҳаёт зўр кураш, устивор ким-кун кўрар.

Спорт-санъат: зўрлик қилиш чин эмас,
Спорт куч ишлатиш санъатин кўрсатиб,
Спортчи маҳоратин намойиш этиб,
Рақибига тан жароҳат етказмас.

Фақат сув қадрига етмайди алар,
Сув эса ўлкани қайтадан қурар.
Сув билан обод гўзал Ўзбекистон.
Сувни эъзозлаш ҳам буюк бир ҳунар.

Замон ёғдуси инсонлар учун,
Ёғдудай нафланиш жамоа кучи.
Йўқдан бор қилувчи ҳам инсон ўзи,
Борни йўқ қилгай ноҳўя киши.

Етмиш тўққизда ёшим,
Сўнган эмас қуёшим.

Кимларга қўйдим кўнгил,
Ризо этди бардошим.

Бирдаром билан ширин суҳбатлашиб
Ўтирсак, ўқ илондек физзилаб
Салом бермай ўтиб кетди бир аёл.
Илондек экан десам, дейди: «Бу бизни аёл».

Эсимда қолган таъсирли кунлар қўп,
Ҳаёт ўтмоқда алангалик ва шўҳ.
Истагим-ҳамон яхшилар кўпайсин,
Одамлар яшасин, тинч бадавлат, тўқ.

Асад, сен ишламай қўйганингдан сўнг,
Букилди қоматим, иш кўринди дўнг.
Ҳеч топмади ишим ривож, қийналдим,
Ишлашингни эслаб, қадринг билдим сўнг.

Фалончим келиб, менинг ҳолимдан
Хабар олар деб, умидвор бўлманг.
Диёнатин унутган у аллақачон,
Сиздан бешбаттар бўлгай, шошилманг.

Мухаррир қўлидан олганда китоб,
Жоним фидо этгим келади шу тоб.
Юзларидан ўпиб, раҳматлар айтиб,
Овозим борича қилайин хитоб.

Ёзгандим сармоя сарфлаб китоб,
Анча муҳтожлик дардин тортиб.
Даромад топиш учун эмас,
Мендан қолсин ганж, халқимга китоб.

Эй биродар, бозорда арзон нарса кўрмадим,
Очарчилик эмас, қимматчилик, нарсалар қиммат.
Арзон фақат сабзи, пиёз, резаворлар шоди -ғам,
Деҳқонниг моли арзон, деҳқонда ҳиммат, ҳали ҳам.

Билар-билмасдан, энг меҳрибон кишига,
Кекса дилига тегар гапни гапириб қўяр.
Кекса учун ноҳақ гап, унга ўқдайин тегар.
Гап қайтаролмай, алам тортиб, диқ бўлиб юрар.
Тўрт киши бир жойда меҳмонда бўлса,
Навбат билан одоб сақлаб гапирса..
Навбат бермай бир киши тинмай вайсаши,
Учига чиққан одобсизлик белгиси.

Ҳар оқшом ҳуфтондан тонг отганча.
Ухлай олмай, нотинч юриб чиқаман.
Муолажа керагидан ортиқча,
Қундузи боладек тетик юраман.

Авж олиб турса ишингиз,
Мавж эрур ижодингиз.
Қасод қайтса ишингиз,
Сўниб қолур ижодингиз.

Навқирон пайтимда соямга салом,
Остимга поёндоз солиб юрган одам,
Кексайиб беамал қолган вақтимда,
Кеккайиб ўтар, гўё ҳайдовчи ходом.

Сендан қўрқиб ишлаган
Ишчини, ишчи демагин.
Виждони-да ишлаган,
Ишчини ишчи дегин.

Муҳаммад Солиҳ-куёвлар султони,
Синглим Маҳбуба-куёвнинг боғбони.
Топишган икки султон меҳрибони,
Бахтли бўлсинлар, унсин бола-жони

Манман, гупнинг ривожи даргумон.
Зўравонлиги ўзига хавф, довон.
Гумашталарин ҳаммаси ҳам гупна,
Пайт пойлаб юрар, бир кун олур товон.

Сизга ишониб берса тақлифқоғоз
Ё бирор юмуш топширса беғараз,
Хиёнат қилманг, на юмуш бўлса қил,
Ишончни оқланг, хиёнатдир-қара.
Вақтингни ярмини-сарфла ишлашга,
Ярмиши дам олиб, ўйнаб ухлашга.
Ўйлаб дам олмай ишлайверсангиз,
Гож бўлиб, ўхшарсиз айниган ошга.

Касалнинг яхшиси бўлмас беомон,
Касалнинг жами баттол, билмас омон.
Танингда пайт пойлаб, писиниб ётар,
Ўзгарин бўлдими, кучаяр шу он.

Сен чиройли хотин эмас сен,
Чиройинга мен мот эмас мен.
Хулқу дилинга ишқивозман-да,
Тан оламан: кўнглимга мос сен.

Одамлар ичида билимдон кўп,
Билганин қилувчи мард жуда ҳам кам.
Баъзилар ўзининг рўзғори учун,
Билади, қилмайди, бу фақат ситам.

Шифобахш гиёҳлар шарбатин бугун
Ичдингиз, эртага яхши бўламан,
Деб ўйламанг асло, ундай бўлмайди,
Касал даф бўлгунча мунтазам ичинг.

Жаҳонда энг кучли қувват-қаламда,
Тошни титар, ақл учар оламда.
Мозийдан миллиард йилни эслатар,

Чарташ, хориш нима, йўқдир қаламда.

Одамнинг сифати на жасадида,
На вазоҳатида, на қувватида.
Одамнинг сифати юрак, жасоратида,
Шижоат-ла қўрқмас ҳаракатида .

Баъзи раҳбарларни хулқи вафодорга ўхшайди,
Ёшиликда обдон талашиб, бир-бирини ғашлади.
Қариб, қуввати кетган сўнг, жуни тушган кўппакдай
Бир-бирига тикилиб, ҳайрон бўлиб туради.
2002 йил май, Шароф Рашидов ҳайкали ёнида.

Яхши бола мудом ота-онасин,
Мураббийсин, кекса, ғамхўр бобосин,
Деганин тутгай, унда шул бисот,
Донолар бисотсиз бўлмайди, ҳайхот.

Ичимда бир парча лахча чўғ бордай,
Доим танамда ўт ёнгани ёнган.
Эсдан чиқазолмай севгили ёрим,
Хаёлим паришон бўлгани бўлган.

Ўзим ҳайронман, менда бор эмиш нур,
Садақа берган Оллоҳимга шукур.
Ўзи ҳокимда, мен коммунист бўлган.
Дил ҳисоб, ўзи билиб ҳукм қилган.

Қишлоқ хўжалигида бўлмайди соатлаб ишлаб,
Овчи каби азондан туриб оби-ҳавони пойлаб.
Асбоб-усқуна ишласа, фурсат пойлаб,
Фурсатни ғанимат билсангиз, оласиз тойлаб.

Шаҳарлар кўп қаватли уйларда,
Қўни-қўшниси танимас: ажал-да!
Террористлар ҳам яшар шул уйларда,
Яланг ёшларни бузмоқда шул жойда!

Мақтанчоқнинг сирини
Ҳаёт ўзи фош этар.
Песдан ҳазар қилгандек,
Авом ундан ҳазар этар.

Одам ўзи билан руҳи ишлайди,
Руҳи билан одам, мушкул сезмайди.
Руҳи тушган одам гўё савдойи,
Қилган ишини ҳам ўзи билмайди.

Спортчилар масканида ҳар кун байрам,
Спорт ўзи байрам-да, туғилган олам.
Бугун оламда йигит-қизларнинг зўри,
Спортчи эрур жами, жасур тарарам.

Қанча кучайиб, ёлғон-яшиқ қўшиб,
Этсанг-да алдам-қалдам, сазъи ташвиқот
Сирин айлайди фош, оддий халқ ночор, оч,
Қишлоқ хўжалиги вайрон—иқтисод.

1991 йил.

Шеърят- шундай гўзал чамангим,
Гулзорига сайр этиб тўймайсан.
Бул бўстонда чунон сайроқи сазъа,
Каклик, булбул сайрайди, тинглаб яйрайсан.

Омадинг чопган навқирон вақтингда,
Исрофгарчилик қилмагин ҳаётда.
Давру давронлар сел сувидек ўтар,
Мол-дунё керак кексайган пайтда.

Омадим чопган маҳалда соямга салом берганлар.
Нафланар ериш пойлаб, билиб урган мерганлар.
Кексайганимни билиб, қудратим кетганим кўриб,
Майна қилиб қулурлар, виждошидан тойганлар.

Саддам Ҳусайинга

Бекордан-бекорга сафсатабоз-хўрозлик,
Хўроз эр, чиройлик, хўроз виқорли, сертожли.
Шунга қарамасдан товуқни асрайдилар,
Хўрозни бошини кесиб, қилурлар шашлик.

«10-а» жамоа хўжалиги

Умрбод қишлоқ хўжалигида ишлаб,
Ёзин- қишини дала шийпонда қишлаб,
ЎКафокаш деҳқошни мақтаб, ёздим шеърлар.

Қурдим жаҳоннинг жаннат хўжалигини.
Бугун кўриб, вайронсан, тик турибман чидаб.
2002 йил.

Сени қумсаб жанона,
Изладим ёна-ёна.
Тополмадим кун-бўйи,
Кўрганлардир девона.

Ёшликда ёр этганинг,
Тошни ўйиб битганинг.
Кексайганда ёд этганинг,
Кўпикка хат битганинг.

Бир замонлар келгай,
Мени халқ йўқлаб келгай.
Қишлоқи шоир деб,
Ўз ўрнимга қўйгай.

Сен шундай иш қилгинки,
Душманининг қолсин хомуш.
Йирасин қувнаб дўстлар,
Яшнасин элда турмуш.

Олма узиб шохидин, олинг, енг, дерди:—Соғ бўлинг.
Илоҳ захридан ясаб маъжун, енг дебдир:—Соғ бўлинг.

Саҳнада жилва қилиб, қишлоқча ноз-наъма билан,
Хизматдан толиб борсак, жоним дейди: — Сиз соғ бў-
линг.

Оллоҳим муруввати — жасур инсондаги шашт,
Тўсиқ на, билмас, тешиб ўтгай истеҳкомини шашт.
Шаштлиқ инсонлар нодир, буни идея, дерлар.
Шаштдан қайтманг баҳодир, сизни нодир этган шашт.

Улкан тоғлар қоясида улкан музликлар ётар,
Саратонда қуёш қанча қиздирса, шунча эритар.
Шунда дарёлар лиммо-лим обиҳаёт тарқатиб,
Экипларга сероб бўлиб, сув ўлкани яшиатар.

Иззат нафси ўлик, ҳой гул-гумрон номардлар!

Кунинг учун қўл ташлаб, йўл юрасиз эмгаклаб.

Гуллаган Мирзо чўлим, шўр бостириб, касал қиб,
Кўрган кунингга лаънат, борни йўқ қилган насллар.

2002 йил.

Нимага керак сизга ғурбат, жижиқи гаплар,
Сезиб ғурбатни, юрак уриб безовта кишнар.
Шодон сақланг кўнгилни, парво қилманг номардлар,
Фақат ўйланг яхшилиқ, бўлиб равшан, дил яшнар.

Инсонни кўнгли шиша, сопол сингари мўрт,
Кўнгил нозик, салгина ранжитсанг, синади чўрт.
Уни қадоқлаб бўлмас, ортиқча гап кўтармас,
Ардоқлашни севади, асло этманг уни хит.

Шоирларнинг мақсади, шу билан меники ҳам-
Инсонларга гўзаллик яратиш эрур мудом.
Хуш-хуррам ҳаёт учун гўзал йўллар охтариб,
Дер:-Элимга гўзаллик бўлсин доимо ҳамдам.

Юрак эрур бир тилсим,
Ҳаракати ими-жим.
Салгина топса озор,
Сизни қилади ем.

Сен шундай иш қилгинким,
Авёрлар кеб кўрсинлар.
Мардлигингни билсинлар,
Қойил бўлсин унсурлар.

Шеър ўқийди шоирлар,
Ким ҳам уни тинглар?
Ҳамма қорин гамида,
Чивин бонда қинғинглар.

1991 йил

Ҳой ўспирин!

Мендан ол ҳақингни,
Саксон йиллик хазинани.
Ма, ол, берай, ўргангин,
Об кетиб па қиламан.

Яхши китоб қўлма-қўл ўтиб шалоқ бўладир,
Қадрсизлар дастидан варағи ертиладир.
Мансаб билан ёзилган поҳаётий бўш китоб,
Қўл кўрмасдан тоқчада, чапг босиб кир бўлади.

Мансабдорлик ашорга ўхшайди,
Гуллаб пишкан паллада яшнайди.
Етилганда сувин сиқиб олиб,
Пўчоғини паробга тайлайди.

Яхшилар билан қурсангиз суҳбат,
Ёруғ дунёда шул эрур жаннат.
Машаққат эрур, топмоқ мос улфат,
Топдингми? Асра, эъозла фақат.

Ғани бўлди бугун ғойиб,
Келарди доим илжайиб.
Баҳона-синди машина,
Оёғим, кўрай сен-ла юриб.

Ўзидан пастроқ киши маросимига,
Чақирса ҳам бормайди.
Аммо мансабдор киши маросимидан,
Чақирмаса ҳам қолмайди.

Ҳеч қандай дори-дармон инсон учун
Ширин сўз билан, яёв юриш ўрнин
Боса олмайди, ҳаракатда -қувват,
Ширин сўз малҳам бергай лазер кучин.

Умрбод тиришиб ишлаб,
Юз йил атрофида яшаб,
Бари-бир ҳаётни тўлиқ,
Англамадим, ҳаёт мураккаб.

✓ Кўп есанг овқат тўйиб, танга этгай кўп зарар,
Танга этса кўп зарар, жонга этгани зарар.
Кимса билсин сиғимин, меъёридан ошмасин.
Зўрлик этсанг меъёрига, еганинг мутлоқ зарар.

Отам оқшом кўриб туш, ўтарим бўпди аён,
Олиб бирга онамин, бўштилар йўлга равон.

Ота-онам Ховосда, дийдор кўрмоқ ҳавасда,
Ётар эканлар пойлаб, келиб уйғотдим аста.

1942 йил Сталинград фронтига кетар пайтимда.

Омади қайтган билан
Қилманг қуда-андачилик,
Қилсангиз, ул киши-ёғ,
Сизни қилгай шамга пилик.

Доно инсон дегани-яхши киши дегани,
Яхши киши дегани-инсонпарвар дегани.
Хуш муомила, ширин сўзла инсонши
Шерлатиб, мушкулига мадад берур дегани.

Мени ким деб билсанг билавер,
Асарларим ўқи, мағзини чақ.
Сўнг эса нима десанг, деявер!

Бардамликда эрталабки чойдан сўнг чопардим даштга,
Сухбатлашиб, далаларни айланиб, тўлардим гаштга.
Кексайганда эрталабки чойдан сўнг мудраб, гаштираб,
Караватга бориб ётиб, дарҳол ётаман ёнбошта.

2003 йил. январь

Ховлиқманг, дагар ҳамон куним
Мароқли, шундай ўтди деб.
Ҳаёт чархпалак, билмас тивим,
Қолади баъзан шартга сўниб.

Югурганда физзиллаб ўтар,
Сакраса йўлбарсни эслатар.
Тарс учганда гўё кабутар,
Спортчилар шундай бетакрор.

Испод, гашида не фойда?
Чувалчанг ҳам яшар сойда.
Бузманг ўзбекча қоида.
Гаштини сурсин-да ота.

Эти-тирноқ, ноёб жигар,
Қариндошлар эрур жигар.
Жигарларинг бошга кўтар,
Гаштини сурсин-да жигар.

Бутун жаҳон тириклик дунёсин қувват манбаи,
Тириклик оламига ривож берар совуқ сув.
Қунига икки маҳал тўмилиб, бошдан қуйсангиз,
Дардингни қувар. танга соғлиқ бахш этар, совуқ сув.

Байтлар

Шоирнинг алами-қаламида.

1.

Ҳамма иш вақти келганда битиб кетаверади,
Элинг бўлса, маъраканг ўтиб кетаверади.

3.

Нечун эркакларда соқол, хотинлар бесоқол?
Оллоҳим карами дейман, бўлмаса сен айтақол!

4.

Одамнинг отаси жиркиб турса,
Умри узоқ бўлмай, чидаб юрса.

5.

Ўтган сайин ёш, барибир сиздан ҳақини олади,
Парвариш қилиб юрсангиз, қўшиб умр беради.

6.

Қонундан қўрқиб яшаш керак,
Ёмондан ҳурқиб яшаш керак.

7. Чолларники қўрлик қилур,

Бир эса мингни келтирур.

8.

Бу йил қорнинг кўп ёққани, нов ёққани,
Мустақил бўлганда, Оллоҳимнинг боққани.

9.

Ўзингда бўлса асбоб, шайлаб қўйганинг яхши,
Пайт келганда ишлатиб, мойлаб қўйганинг яхши.

10.

Мавжудод ичида энг олий маҳсулот инсон,
Ёмони қурсин, инсон шаънига оташ хумдон.

11.

Ёшлиқда аъло тўполон билан ўтказсанг умр,
Кексайганда исингани тополмайсан қўмир.

12.

Омадинг келса агар,
Эшагинг отдан ўзар.

13.

Ўғлинигиз бўлмади деса ҳам, олиб-сотарга ишонманг,
Юз минг таъзим тавалло қилса ҳам насия берманг.
14.

Пул нодон одамши қутуртиради,
Номансўқул йўлларга югуртиради.
15.

Гдлян, Ивановлар зилзиласи,
Ёрилди кўп ўзбекнинг гурдаси.
16.

Ўратешна Зоминдаман,
Болам сенинг ғамингдаман.
17.

Ўзим униб ўсган юрт,
Сирдарё буюк ҳудуд.
18.

Адабиёт, бул илм- фан, қурилиш,
Адабиётсиз давлатнинг таги бўш.
19.

Ғирромлар гуркираб лаззатли яшар,
Аммо охири вой, қопқонга тушар.
20.

Танинг шиддатин бил тоза ҳаводаи,
Мужмал майриқ, бил, ифлос ҳаводан.
21.

Туғилганингда чунонам этган эдинг шод,
Сағананг устида айладинг барбод.
22.

Одамга ҳурмат-ла муомала керак,
Кўполлик ҳуш келмас, кесганда керак.
23.

Чарчаса оёқ,
Кўлга ол таёқ.
24.

Йўқчилик қурсин, юнади,
Бойвачча ҳам сўнади.
25.

Бу дунё ўзи ғамхонадир,
Ғам сган ўзи девонадир.
26.

Авул қизи ўсироқ,
Ўсироқ бўлса ҳам бериқ.
27.

Шошма, сенга ҳам, келгай бир кун қақшатқич бўрон.

Қиңғир қадаминг оқибати-шавқатсиз қироп.

28.

Ўзини фаришта, имоним тоза деб санаб,
Риёкор шайх «эшоп» халқни соғиб ер тунаб.

29.

Шеърларим, рубоий, байт, ғазалларим,

Ҳар бири умримдан бир печа куним

30.

Инсон учун энг ёмони куюнмоқ,

Бироқ хастани қийин тузатмоқ.

31.

Ҳеч ўзгармайдиган жаҳонда икки зот бор.

Бири – ота. Бири – она Шун-чун ҳаёт бор.

32.

Бақриб-чақриб сўккандан кўра,

Суккут сақлаб сўккан таъсирли минг карра.

33.

Шеърят саҳнасида, дўстим, сайр этиб юр,

Узоқдан сен ёзган инжу манга ҳам дастур.

Тожикистонлик шоир Абдулла Қиёмга.

1996 йил 27 апрель.

34.

Меҳрим туман бўлдию, меҳрибоним бўлмади,

Чичман гирён юрдию, чичмазорим бўлмади

35.

Ниманики этсанг хор,

Ўшанга бўласан зор.

36.

Ҳар кимсанинг сўзини тинглаган тилини билур,

Аммо дилини фақат ўзи-ю, Оллоҳим билур.

37.

Кимдан нима унишини билади.

Бўйи етса, сигирини сўради.

38.

Қўлингдин келса зинҳор.

Мулчага ҳам берма озор (чумоли)

39.

Киши дилида бўлса иллат-ғидир.

Уни кеткиза олмас Хўжаи-Хидир.

40.

Битмади менда ҳеч бир вақг ортиқча ганж,

Боламдан ўзга кимса эта олмади ранж.

41.

Ножўя бир бўлди зўр
Пировард кўзи бўлди кўр.

42. Китоб ўқимаган одам
Отасиз туғилган бола.

42.

Мирзачўлининг қовуни.
Юрак дардиниинг совуни.

43.

Фосихи- алқашдан қилмагин умид,
Анда на лабз, на бурд, зукко, бебурд.

44.

Ҳаётда қанча кўп кўрган бўлсам алам,
Ўжамисин олди оқ қоғозга қалам.

45.

Баъзилар халқ учун қуради қаср,
Ундайлар ўлмайдди, умри минг аср.

46.

Ҳеч ким ўқймайди газета, китоб
Ўзимиз ёзиб, ўзимиз ўқиймиз шу тоб.

47.

Хар кимса ўз феъл-атворига яраша,
Машаққат лаззатин тоғай тоғлар оша.

48.

Ҳаётнинг зардоби кўп, жамига бўлмагин хит,
Зардобига туфлаб ўт, ўзни шодон, қувноқ тут.

49.

Ёмон хабар- чақмоқ эрур,
Нури элга зум тарқалур.

50. 51. 52.

53.

Икки киши ўртасида бўлган ҳар хиднаки гап,
Рақибга оқмай-томмай, яшиндай етқай шу топ.

54.

Миллатни кўтар, ўз ўрнига қайтар,
Ахир осмондан тушмагай ҳулқар.

55.

Олимлик нима?

Худо берган истеъдод, тинимсиз тажриба,
Мукаммал хулоса, тап олинган инсондир.

56.

Одамнинг номарди одам ўлдирар,
Бировга қасд айлаб, ҳаёт сўлдирар.
57.

Кимки сенга яқинлашиб юрса, ўшал сенинг яқининг,
Ғар қочиб юрса жигар, ундан яқин хотининг.
58.

Кўрсамки, эркак қилиқлари хотинча,
Ўлим тилайман унга, ғазабим шунча.
59.

Ўўраиғиз бўлса аблаҳ, хиёнаткор,
Ажабланманг, сиз ҳам аблаҳ, риёкор.
60.

Айбингни айтгани кимсанинг бўлиши,
Сенга омад, ишингга ривож келиши.
61.

Кўчада учрашсангиз, қучоқлаб ўпади,
Қабулига кирсангиз, ит бўлиб қопади.
62.

Ёмон қариндон, яғринингни эзар,
Юзинг чўйқа қиб, дўстлар сендан безар.
63.

✓ Маратжон ўғлим, бир жаҳон ўғил,
Юрагида завқи бор, меҳрибон буткул.
64.

Орқангизда киригиз бўлмаса, худо бергани,
Орқангиз шилта бўлса, сизни худо ургани,
65.

✓ Китоб-ҳисоб, онгдин хабарчи,
Бўлсанг бетоб, шифо, амалчи.
66.

Ранги совуқдан,
Яхшилик чиқмас
67.

Кечиримли бўлиб бу ҳаётда,
Опоқ-чапоқ яшаган мард-да.
68.

Раҳбар халқ наздида шишадаги сувдек,
Тоза, тиниқ кўриниб туриши керак.
69.

Дейдилар: Ёмонга шоҳ бўлганингча
Яхшиларга ғулом бўл умринг борича.
70.

Инсон учун ҳалол меҳнат фарз эрур,

Халқ олдинда қиёматли қарз эрур.

71.

Ёшилигингда илм тўйлаб, йиққанинг,
Кексайганда ётиб, роҳат қилганинг.

72.

Унинг фақат иши тушса сизга ошна
Яланг оёқ бўлиб излар, сизга «ташна».

73.

Пулга ружу қўйиб, шилма уни элдан,
Ҳамма кўргиликлар келгай бошга шундан.

74.

Пулсиз одамзод ҳеч яшаб олмайди,
Инсоф билан қилсанг, бало тегмайди.

75.

Ҳеч жойда қилма ноҳақ зўрлик,
Зўрлик таги жаҳаннам, хўрлик.

76.

Турмушда нимаики бузилса агар,
Асорати ёмон, сабаби — таъмагир.

77.

Ғанимлар кучсиз, сиринг билганча,
Тўғри юрсанг, чумоли чаққанча.

78.

Кам-кам еб юрган ҳеч кам бўлмайди,
Кўп еб тўймаган омон қолмайди.

79.

Энг яхши деган тирик жондорга ҳам
Бир ёмон феъл, ноҳуш қилиқ ҳамдам,

80.

Итинг дўст бўлса, худонинг бергани,
Дўстинг ит бўлса-чи? Худонинг ургани.

81.

Биров дегани демоқ, шоирликдан эмас,
Билатуриб сўрамоқ, гадоликдан ҳам паст.

82.

Шеър ёзиб завқланмаса шоир, шоир эмас,
Севгисин пинхон тутган гумроҳ, Тоҳир эмас.

83.

Мева етилган чоғда бирдан қўпийди,
Тош тегиб бадан пишгандек қўқийди.

84.

Дангасалар изза қилиб терлатур,
Муסיқачи қувонтириб жирлатур.

85.

Чўпга либос ниқоби пардоз
Алвастини айлар «паризод».

86.

Қазо пайти аро кирмас жопингга
Қаридошинг.фарзандинг, на сафдошинг.

87.

Агар бугун жаҳлингиз чиқса,
Эртага колдиринг, йўқ эса...

88.

Ақлли қўрқоқ,
Кулфатга ямоқ.

89.

Ўттиз икки тишинг орасидан чиққан сўз,
Ўттиз икки уруққа ёйилур сўзсиз.

90.

Эркин Воҳидовга

Тирикликда доноларни девоида дерлар,
Донолар ўлгандан сўнг афсона бўлурлар

91

Боласидан арз қилмаган кимса кам,
Бола ширии, беодоб ўстирсанг, ситам.

92.

Бойни боласига егин десанг, ижирғанади.
Камбағалнинг боласи эса пийманади.

93.

Бойникидан оқар май ила шира,
Халқникидан эса оқар қон-гира.

94.

Савдогарнинг олиб-сотари бетайин,
Асло бўлмас бурди кўринса-да майин.

95.

Ишқингда бўлдим мен доимо маст,
Азобинг тортсам ҳам ҳеч қилмадим қасд.

96.

Чўзиб- чўзиб чиқармоқчи йўққа,
Парво қилмас ижрочи ҳатто дўққа.

97.

Одий халқинг боласин найзи тўқ.
Бой боласин найзи эса оч ва суқ.

98.

Эр-хотиннинг жашжали,

Уй-рўзгорнинг ажали.

99.

Суст мусулмондан,

Чўрт кофир афзал.

100.

Яхши одам бўлиш мумкин,

Лекин ақлли бўлиш қийин.

101.

Боғимнинг меваси фарқ пишганда мени,

Иўқловчи «жўраларим» ўзилмас кети.

102.

Ким-ла бўлсанг хира кўнгил,

Сабаби — фақат мол ва пул.

103.

Бола ақлли бўлса, ота-она қаримайди,

Ақлсиз бўлган уйдан ғурбат аримайди.

104.

Ёш утган сўнг ҳеч ким чапак чалмас,

Бачкана қилиқлар ҳеч кексага ёқмас.

105.

Давлат ишида ҳеч кимга ишонма,

Хужжатга эҳтиёт бўл! Сўнгра ёнма.

106.

Ўғлим ўзимга ўхшайди,

Та ~~Тилагим~~ тоза-да дейди.

107.

Одам оласи ичида, ким билгай.

Ҳаёт курсатар, фақат худо билгай.

108.

Яшириб бўлмас ҳақиқатни

Тортар ўзига бор диққатни

109.

Ақлли кишилар кўп сўзламайди,

Эл-халққа қулоқ солиб, кўпроқ тинглайди.

110.

Хушчақчақ кишилар кулиб юрадилар.

Сўнги дақиқа ҳам юриб ўладилар.

111.

Данакининг қиммати мағзида,

Одамнинг қиммати лабзида.

112.

Ўзбечкага калта либос

Фақат иштонсизга хос.

113.

Лайлакнинг юришин қиламан деб,

Чумчуқнинг бути кетибди керилиб.

114.

Меҳнатга қанча қўйсанг ружу,

Шунча бўларсан элнинг тожи.

115.

Ҳаётда кишига энг улуг садо,

Чақалоқ тилидан эшитса бобо.

116.

Авлод ўзидан чиққан эътиборли

Кишининг муруватидин умидвор.

117.

Харомнинг ўзи тоғдай, томири қилдай,

Ҳалол қилдай бўлса-да томири тоғдай.

118.

Фахму фаросат-ярим каромат,

Шулдир феруза, инсонга зийнат.

119.

Таъмин тотганлар кетолмас юртимдан,

Номардлар янир ўзбекнинг сиртидан.

120.

Меҳнат ёқар инсон танига:

Қанча зафар ёғдирса камдир,

Меҳнаткаш инсонлар шаънига.

121.

Бул дунё ғамхонадир.

Ғам сганлар девонадир.

122.

Аптек дорилар-жами химия,

Қадимий ҳақимлар ўта гений-а!

123.

Дўст киши ўз дўстини демайди ёмон,

Доим сендан чўчиб қилгайлар гумон.

124.

Алами ўтқирнинг

Қалами ўтқир.

125.

Кимнингки бўлмаса рангида қоши.

Ул газанданинг йўқдир виждони.

126.

Пешонасига битилгандек тамғалар,

Қачон тугаркин нафсибад мурдорлар?

127.

Кимши виждони беор,

Юраги тўла ғубор.

128.

Қинғир ишнинг қийиғи чиқар,

Яғир отнинг ийиғи чиқар.

129.

Гул бўлмаса чиройли, бўлмас тўй,

Ёр бўлмаса чиройли, бўлмас ўй.

130. 131.

132.

Тиниб-тигчимаслик,

Тани сиҳатлик.

133.

Абдумашнов — йигитнинг ҳаммабони,

Мукамал ақл-у идрок-ла ноёби.

134.

Туғишганингга ҳам ҳақ айбин айта кўрманг,

Айтишга жазм қилсанг, асло гаши бурманг.

135.

Тухмат-даҳшат,

Тухматчини қақшат.

136.

Менга кўнгли мойиллар сочимдан ҳам кўп,

Дўстларимни ҳисобласам, бармоғим ортиқ.

137.

Дўстларим, бул ўтар дунёда яхшиси.

Иноқ бўлиб, фироқсиз яшайлик яхши.

138.

Ўзин сақдай билган инсон ёш,

Қоя камарга нур бермас қуёш.

139.

Иши тушса, ғав бўлади.

Иши битса, ғав бўлади.

140.

Ҳар бир кимсанинг феъл-атвори ўзгача,

Наъшадор дилкашни ҳумор этарўзача.

141.

Мен дунёда энг ширин дам-ла хурмат-иззатни

Инсонга қилган мурувватим, илтифотимдан кўрдим.

142.

Умр ўтар гўё кино тасмадек,

Қайтариб бўлмас қул бўлган хасдек..

143.

Элу халқнинг мулкидан кўркинг,

Сира йўқолмас эл аро кўпчил.

144.

Ўзгаларни айламай писанд,

Сен жиртаки, номаъқул қибсан.

145.

От ҳақида

Уч яшарни қоқланг,

Тўрт яшарни сақланг.

146.

Тўрт килограмм арпа -

Отга ҳам озиқ, ҳам қозиқ.

147.

Ҳар қандай ақлли инсонга ҳам

Кўролмаслик вап устунлик қилар.

148.

149.

Соғлигинг-от ва уловинг,

Ўзгага ҳеч берма жиловинг.

150.

Зебу-зийнатга берилса хотин,

Пиrowард йўқотар номус — уятин.

151.

Кўпларни кўриб, ҳавасим ошар сенга,

Қиламан шукр, сени тенг кўрганга менга.

152.

Мен келсаму, сен келмасанг жопон,

Ўтгаймикан томоғимдан дуқма, нон.

153.

Жудоликда дилдан ёш аримайди.

Инсон кўнгли ўлгунча қаримайди.

154.

Яхши хотин, бу-дунёнинг жаннати,

Ёмон хотин қурсин, қилган иши миннати.

155.

Савдогар ҳар қунда олур,

Деҳқон йилида бир олур.

156.

Тушса ҳашорат.

Экинниг горат.

157.

Савлатинга ош пишар,
Қилмишингдан эл қочар.

158.

Кимки ўз устозига қилса гар хиёнат,
Ундай палиддан эл кутмас диёнат.

159.

Кимки бўлса тирриқ,
Моли бўлгай арриқ.

160.

Нодон-у ножинс чиқса муҳтожликдан,
Дўстлар дийдорин тарк этар шодликдан.

161.

Таъмагирлик, қинғир-қийпиқ ишингни биламан,
Шул боисдан шогирдим, дейишдан ор қиламан.

162.

Амалшараст ўзини «шоҳ» тутар,
Пировард пушаймон-ранж этар.

163.

Хиппакни тил бириктириб,
Эл олдида қилманг найраиғ.

164.

Ҳавас сўнмайди киши умри борича,
Батзилар кам дейди бўлса-да меъёрича.

165.

Фирром қадами ўлчовсиз «кенг»,
Сиз бўлманг ғаламис билап тенг.

166.

Сен амалдор, шул боисдан ҳали сенга мутик,
Сен эшак бўлганигда, ноилож бўламан хўтик.

167.

168.

Кимки бировга этса жабр,
Ўзи ҳам етар, этсин сабр.

169.

Ўзи учун кўз ёш тўкиб хўрсинган,
Одам эмас—иблис, шайтон, ит эмган.

170.

Кўн ўзим биламан, демагин болам,
Бошқаларга ҳам қарагин, дийдам.

171.

Нохуш гап юракка тегар муздек,

Дилни оғритар, ярага сенган туздек.

172.

Танингда қайси аъзо хасталанса,

Ушал аъзо гўштин егил, топилса.

173.

Буқа булоқдек жўшқин,

Шеърятда Усмон Носир,

Ўқиб, роҳатланиб,

Сендан олдим бадий таъсир.

174.

Рози бўлар эдим, есам шарта марддан,

Асло рози эмасман, есанг номарддан.

175.

Ҳақиқий медицина – беморнинг иродаси,

Шифокорнинг фахм фаросати иккаласи.

176.

Оқшомлар чунонам қайнайди жигилдоним,

Мева, сабзавот есам, кириб қолади жоним.

177.

178.

Жонимдан азиз севаман шеърларимни,

Ватаним, ҳалқим, устоз, пирларимни.

179.

Ғамла яратган экан бандасин худойим,

Биридан қутулсанг, бошқаси тайёр доим.

180.

САМП ида жарроҳлар кеча-ю кундуз посбон,

Бунда саркор покиза инсон Ақоидхон.

181.

Қарисини кўр, бўзини ол,

Ачасини кўр, қизини ол.

182.

Болага ота-ошанинг меҳри,

Васиқага босилган шайхнинг муҳри.

183.

Сени мен бахтим деган эрдим, бадбахт чиқдинг,

Бағримни тилиб, хумдан отанга ирғитдинг.

184.

Тез етиб келдим сиз дегона,

Бул жамоага биз бегона.

185.

Шим қариса, киссадан кетар,

Инсон қариса, тиззадан кетар.

186.

Сахнада малла соқол, сариқ сочлар,
Кўринмас қора соқол, қалам қошлар.

187.

188.

Ҳамдард бўлсанг доим, мард билан бўл,
Номард билан бўлсанг, ҳаётинг бир пул.

189.

На худодан, на бапдадан кўркмагандан кўрк,
Барчаси одамгарчиликни йўқотган маҳлуқ.

190

Эрканики — бузоқбош.

Хотишики — илонбош.

191.

Сувники сувга, довики донга.

Энди қаридек, қолибмиз бирга.

192.

Ниманики этдим арзанда,

Ўшал йўқолди, бўлди қанда.

193.

Фақат қутирган ит ўз эгасин танймайди.

Диёнатли инсон ўз хўжасин янимайди.

194.

Мард бўлсанг агар, ортганини халққа улаш.

Одат эрур итга топганин ўзи еб талаш.

195.

Агар ўз ишингни ўзинг қилмасанг,

Ўзга кўнгилгидек қилмайди, билсанг.

196.

Рискорларга йўқ менинг асло тоқатим,

Туғрисўз, ҳалол иш — менинг сиёсатим.

197.

Ҳар қандай гап чиқса ёдингдан, кечириб бўлмай.

Устоз ўгити чиқса ёдингдан, кечириб бўлмагай.

198.

Бемоқлик — ақмоқлик.

Олмоқлик — нодонлик.

199.

Телевизор кўрсанг, қорнинг тўяди,

Бозорга кирсанг, ҳамёнинг буюди.

200.

Ит қўриқлаган жойда қонади.

Илонни босиб олсанг, чақади.

201.

Бечорага бебаҳо,
Рўзгор учун «ТИКО».

202.

Ногиронга — «ТИКО» боб,
Совға қилсалар — савоб.

203.

Гаширсанг, карсимон, индамай турар,
Салгина тегинсанг, итдайин ҳурар.

204.

Бир зум зулум остида яшашнинг ўзи,
Бир аер озод умрга тенг, золим кўзи.

205.

Ғайратсиз йигитдан хотин афзал, бўлса виждони,
Баъзилар маҳрум виждондан, фақат бор жигилдони.

206.

Ижод этмаган куним, кун эмас,
Ухлай олмай отгай тонг, тонг эмас,

207.

Меҳнатим эрур тириклигим,
Меҳнатдан қолсам тик — ўликлигим.

208.

Раҳбарлар бир-бирларин
Алдаб ўтказмоқда кун.

209.

Одувчидан сотувчи кўп,
Чет молининг кўпи пўк.

210.

Қинғир қадамнинг оқибати-шафқатсиз қирол,
Сарибойнинг ўн минг қўйин олиб кетган бўрол.

211.

Баъзилар қилмишини нобони мўл,
Нобон қилмишларнинг зардоби кўл.

212.

Меҳнат-ла топиб еган нон таңга-кор,
Меҳнатсиз еган нон-жонинга завол.

213.

Одамзод доим турар ўзгариб,
Баъзилар итдай ҳуради айниб.

214.

Хотин эрур рўзгорнинг савлати,
Яхши хотин эр йигитнинг давлати.

215.

Суриштирсак, кўпчилик-доно инсонлар,
Онасининг иккинчи эрдан туғилганлар.
216.

Одамнинг отаси қайтариб турса
Умри узоқ, рисқи пароқ, чидаб юрса. 2/24
227.

Ҳаёт ҳеч кимнинг манглайин силамаган,
Файратли киши ҳеч кимдан тиламаган.
228.

Лайлак эрур илоҳий қуш,
Шул боисдан ул илонқуш.
229.

Ё пирим!
Баъзиларнинг кўнгли авлиё,
Не келса кўнглига, ўшал бўлди-я!
230.

Америкадан келди Кока-кола,
Ўзбекистонни эгаллади бир йўла.
131.

Молпараст, ошнопарастлар расво,
Адолат қарор тошгай бир кун.
232.

233.
Ёшликда юрагимга битилган аламлар шунда,
Жаз этиб ёндирди дилим, Ўратепага борганимда.
234.

Суқсан, бўлмайсан, қанча олма, тўймайсан,
Харомхўр ўлганча паст, касбинг қўймайсан.
235.

Бир балоси бўлмаса,
Шудгорда қўйруқ на қилур.
236.

Ғунажинча кўзин сузмаса,
Новвосча илини узмайди.
237.

2
Саломат бўлай десанг, парҳез овқатларга,
Ружу қўй – мева, чева, шифобахш гиёҳларга
238.

2
Инсонга энг зарарли офатдан бири Жаҳолатдир,
Ани енгиб, хушчақчақ юролсанг, ажойиботдир,
239.

Азият чекдим мен ноҳақ тухматдан,
Тутириқсиз кайфу, бибурд касофатдан,

240.

Ноҳадан йиққан дунё бошингга ғам,
Кимларга қолиб кетар, юқмас бу таш.

241.

Одам сарилар бир тутам солга зор,
Озроқ бори ҳам кулоқ кетида бор.

242.

Қариндошлар қуда бўлмаслиги керак,
Болалар туғилгай потавон, ёхуд ғилак.

243. 244. 245.

246.

Мард топганини ташлаб ўртага, бўлиб ейди,
Номард ўгириб орқасин, сиздан яшириб ейди.

247.

Бирор манфаат кўзлаб ошно бўлган киши,
Иши битгандан сўнг-қуён бўлмоқлик иши.

248.

Табобат бўстонида отарчилар кўп,

Илм, виждонин пулга сотувчилар кўп.

249.

Ҳамма замонда ҳам тансиқ, ноёб нарсалар,
Хуғмдор, бойларга пасиб этган, билсалар.

250.

Аввал қилинг кўзни ўткир,
Кейин қилинг сўзни кескир.

251.

Юз йил умр кўриб, урсангда-жавлон,
Хоки Туроб бўлишингни унутма ўелон.

252.

Ҳаёт жумбоқлари чупон мураккаб,
Яшамоқ мушкулдир, юраман сакраб.

253.

254.

Одамлар ичида яшаб, кўзи билан
Кўриб, истаган ҳаётимни ёздим.

255. 256.

257.

Ота фарзандларим деб тортар хўрлик,
Фарзандлар нодон бўлса, ота-шўрлик,

258. 259.

Кимки боласига бўлса хотамтой,
Ковлар чуқур унга, пироварди вой.

260. 261.

Бўлса хўжайин ноғорачи,
Ноғорасига ўйнамай кўр-чи.

262.

Ишда қаттиққўл, ишчига кўнгилчанг,
Бўлмаса раҳбар, қуруқсавлат башанг.

263.

Умр ўтар-кетар ёшим, сўлур рангим,
Назидида боқарсан ёш кўриб рангим.

264. 265.

267.

Шокир пастак, оламда несдак,
Ўзи гирдак, хотини ҳирсдак.

268.

Қишлоқдан чиқса паҳлавон, тулпор от
Чиқазар эл номини ҳатто қароқчиЗОТ.

269.

Қишлоқ юмушига бетончи бўлса бош,
Сигир туғмас, новвос бўлмаса йўлдош.

270.

Гина-қудрат ҳам — инвонинг бир тури,
Гина қилмас бўлса, дилда ~~та~~ гўрури.

271.

Ҳаётимда доим оддий меҳнатқаш,
Тарафдори бўлдим, курашдим якқаш.

272.

Ўзаро жанжал қилмайдиган жондор,
Жаҳонда бўлмас экан, мутлоқ ҳукмдор.

273. 274. 275.

276.

Мағрурланиш, гўддаишдан сақланинг,
Муътадил бўлишга ҳаракат қилинг.

277.

Касалликларнинг жамиси овқатдан,
Бемаврид ортиқча баднафси-батдан.

278

Дил яраси ачитгай ҳамон,
Давоси иложсиздир, гумон..

279.

Гапирган одамнинг гашии бўлманг,
Уни сиз гапириб бўлгунча тингланг.

280.

Оқибатли кишилар гўё меҳригидек,
Ғоятда ноёб кам топулур.

281.

282.

Бадиъфени кулфатга пул бошлаб борар,
Борганини ўзи ҳам билмайин қолар,

283.

Амалдорлик бугун бор, эртага йўқ,
Ишлаб чиқарувчи абадий тўқ.

284.

Қишлоқ хўжалиги шаҳардан четда,
Шул боис тақсимда, охириги бетда.

285.

Топганингни аввал соғлиқка сарфла,
Ортганини турмуш-рўзгорга харжла.

286.

Ш. Рашидовга

Босган қадамидан мудом унарни гул,
Чиқариб ташлади гуридан, оқибат шул.

287.

Дунёда энг кучли одам,
Ўз нафсини тийган одам.

288.

Ҳар кимга Оллоҳ ато этган иқбол,
Такроланиши ўзгада, аҳтимол.

289.

Яхши одам элни обод этгай,

Ёмон одам элни сарсон этгай.

1988 йил

290.

Ўргатмоқчи сенга доим гап,
Иш қил десанг, дарҳол бетоб.

291.

Ўткинчи давр эмиш, қора-куя нон эмиш,
Мўмин бечорага рўйхат билан нон бериш.

1988 йил.

292.

Ақлли одам ўз житарбандидан,
Келмас ажралгиси, севган ёридан.

293.

Касал бўлса майли, ётсин тўшақка,
Соғлом бўлса, одат, — ётмоқ эшақка.

294.

Билганга осон, билмаган сарсон,
Харакат қилсанг, ўрганмоқ осон.
295.

Умрингни ярмини сот рушойи ол, (чироқ)
Қолган ярмисин сот, жушойи ол. (сигир)
296.

Ҳамжиҳатлик эрур итнинг гарови,
Ғаразғўйлик эрур жаҳаннам лави.
297.

Меъеридан ортиқ ейилган нарса,
Соғлом кишининг ҳам айлайди хаста.
298.

Санъатга тухмат – ўзбекка ҳақорат,
Санъатни сотган отарчига лаънат.
299.

Меҳнатнинг кўпини ишчи – деҳқон қилур,
Мол-дунё кўпини «Уста» шайтон олур.
300.

То тутунни ечиб қийналмагунча,
Тугиб, қаттиқ тортиб тураверади.
301. 302.

Анжир дер экан; Тагим бўлсин кўл,
Тенам бўлсин чўл, ҳосил берар мўл.
303.

Оға-ипилар - жигар; шул эрур дурдона зар,
Қўлингдан келса агар, борингни харжла дагар.
304.

Нафсибат билмас катга на кичикни,
Ўйламас кириб олса, чиқар эшикни.
305. 306.

Ҷами инсон ҳар хил, фикри хилма – хил,
Бир-бирига ўхшамас, миллиард хос феъл.
307.

Бозорга сотганим – меники эмас,
Ҳада қилганим – меники, холос.
308.

Пахта омборлар ғоввак, ғарамлар читтак коввак.
Бетон бинолар вайрон, яна этарлар вақ-вақ.

1990 йил.

Мирзачўлга

309.

Мен фарзандларимга душман эмасман,

Ёқмасам ҳам айбини бетга айтаман.

310. 311.

Олдингдан сиз қоқар, тагингда — темир тулпор.

Бошдан ошса-да иш, мунглиқдан ол хабар. (сингил)

312.

Турк бўлмаган ўзбек борми? Ўзбекни уруғи кўп,

Жамиси тарқалган туркдан, тортишгани йўқ урин.

313.

Ҳар ким ҳам-ўзича обрўли одам.

Ҳеч кимни камситманг, ранжийди шул дам.

314.

Бир каллада кам фикр, кўп каллада кўп фикр.

Доно барини тинглаб, сўнгра қонунин тўқир.

315.

Ҳаёт ўзи муаллим, ҳаёт ўзи ўқитади.

Ҳаёт ўргатади, ҳаёт мажбур этади.

316.

Дунёда одамдан ваҳший, жонзот бўлмас,

Йўлбарсу арслон, аждар одамга дош бермас,

317.

Нон азиз, олтин азиз, ошиён азиз,

Жамисидан ҳам буюк, инсон азиз.

318.

Ўқиб- ўқиб машқ қилиб, тиришқоқ бўлур,

Уйинқароғи ялқов, умрига золим бўлур.

319.

Кинигга обрў керак дастурхон бергай обрў,

Дастурхонинг бўлмаса, ишинг кейин беобрў.

320.

Яхшилар тузар, бадбахтлар бузар,

Барибир дунё-адабий гўзал.

321.

Уиламай айтилган андинасиз гап.

Эгасига етгай, яшин бўб шу тоб.

322.

Омадинг чопса агар, байтанинг отдан ўзар.

Омадинг қайтса агар, тулпордан эшак ўзар.

323.

✓ Жамики дори — дармонлар ҳам бир,

Бадан тарбия қилсангиз - ҳам бир.

323.

Жойида ишлатган бир калима сўз,

Бир гўзал дostonга тенг муболағасиз.

324.

Трибунада гўё артис ўйнайди,

Жевачкадек нуқул ёлғон чайнайди.

1988 йил.

325.

Бексайганда ҳар қандай инсон,

Одам дийдорига зор бўлар экан.

326.

Майдаламай, чайнамай ютганинг — сеники,

Толқондайип майдалаб ютганинг бегона бўлмас.

327.

Китоб қаримайди.

328.

Мансаб нодоши айлайди «доно»,

Тушгандан сўнг эса дерлар девона,

329.

Кўрган кўнинг, бор ҳаётинг шу бўлса,

Шунга хархаша, нафсибатлик ортиқча.

330.

Жондорлар бор жойда ўлим муқаррар,

Мева гул ташлаб, ҳосил гул тўғиб турар.

331. 332.

Кўнинг қолса хотинга ,

Лаънат айтур зотинга.

333.

Ҳалоллик донг таратади,

Эли оғзига қаратади.

334.

Усти юшун, қорни очга,

Насиҳатинг кор этмайди.

335.

Савоб бўлур келин-куёв қайнона-қайноғасига

Беминнат хизмат қилиб, олқини-у, дуосини олса.

336.

Болангнинг қилиғи ёқади.

Ўзганинг қилиғи чақади.

337.

Одамлар ҳар хил, қадамлар ҳар хил,

Тутуруқсиз бўлса ёринг, ҳаёт бир пул,

338.

Эл юрса кимнинг кетидан.

Сиз ҳам юринг бир четидан.

339.

Кимда бўлса одоб-ли тартиб,

Ушал улуғ ҳаммадан ортиқ,

340.

Яшириб бўлмас ҳақиқатни,

Тортар ўзига бор диққатни,

339.

Пешонасига босилгандек тамгалар,

Қачон тутаркин, пафсибад бандалар.?

341.

Қараб тур ўзингга, тез қаримайсан,

Қараб юр кўзингга хор-зор бўлмайсан.

342.

Эшакка сассиқ молхона яхши,

Ёқмас. ушга кошона йхши,

347.

Урушиб - сўккандан қовоқ солиб,

Сўккандан таъсирли айбини билиб.

348.

Эрталаб ўридан турган захотинг

Биров кўнглин олиш бўлсин одатинг.

349.

Ниҳол парварини қилган кишини кўргим келар,

Олдига бориб тинглаб, суҳбатин олгим келар.

350.

Иши тунса ғав бўлади,

Иши битса, мол бўлади.

351.

Кишининг кундузги кайфияти,

Оқшом ётиб туришга боғлиқ.

352.

Меҳнаткашни ҳаёт ўзи яшнатади,

Дангасага эса ҳаёт ўзи тош отади.

353. 354. 355.

Абдуманнон йигитнинг ҳамма - боши.

Мукамал ақл - идрокли, ноёби.

356.

Ўтди, кетди «Волга»да, кўрдингми? ё

Кўрмадим- ҳам кўзимга ҳам ишонмадим.

357.

Иисон асло мункимас,

Дили хаста бўлмаса.

358.

Бир йўғони-ўтди кетди,

Қайрилиб дебон салом.

359.

Кўзинг узма шу он — ёр ўтажақдир,

Юз~~дан~~ гам ила хумор ўтажақдир,

360.

361.

Иш бошласанг тозалиг-у ободончиликдан,

Ўзинг сезмай қолгайсан ишинг ривожин бирдан.

362.

Ногоҳон бир мўминнинг дилини оғритиш,

Беодобликнинг учига чиққан нусхасидир.

364.

Дунё шул деб дамча кўлмак,

Сувни тушунади балиқ.

365.

Оға — иниларни иноқ қиладиганлар ҳам хотинлар,

Орасин бузиб, ажратиб қўядиганлар ҳам хотинлар.

366.

Карнай овозига тушиб,

Ишқи бўпти маҳлиё кар.

367.

Мени писанд қилмаганларга,

Минг бор таъзим билмаганларга.

368.

Бўлмас бегона юртда

Ҳаловат уйқунгиз.

369.

Буз хуторни! Ирғит чодирни,

Шаҳар монанд қур Мирзачўлни!

370. 371.

Ғайратсиз киши,

Авлодга номус.

372.

373.

Энг буюк орзу-Мустақилликдир.

374.

Дуқ-пўнисабозлик-қувватсизликдир.

Пала-партишлик эса — бибурдликдир.

375.

Ўтказилган тажрибалар якуни.

Эрур иқтисодиётнинг куртаги.

376.

Қанча мўл йўл юрсанг шиеда,

Умринг бўлгай шунча зиёда.

377.

Китобсиз одам ўта.

Ақлдан қашшоқ, бўтам

378.

Кўр, яратгин, ҳайқир.

Обод эт, жўш ур!

Шундай яшаш керак.

379.

Менга на мансаб, на давлат ҳавасдир.

Фақат элу ҳалқ одам деса басдир.

380.

Хушар-яширин хазина,

Уни бажарма ноз ила.

381.

Нега хизматингни қилмайлик Ватан?

Шукургим, мустақил бўлдик дафъатан.

382.

Кимда бўлса одоб — тартиб.

Ўшал ҳаммадан ҳам ортиқ.

383.

Мирзачўл саҳросига қўйганда сув.

Сарбонлар суяги оқарган дув-дув.

384.

Сиз гўзаллар гўзали, чақиб кўрсам

Мағзини, шеър сиздан ҳам маззали.

385. 386.

Ҳаяжон, бул-ўлим, кар-кўрлик,

Ўзини тутолмаган шўрлик.

387.

Яхшиликни хушрўй, чехраси очиқ,

Мардан кут, дардни ют, бўлса мард бошлиқ.

388.

Рисолалар битаман, элим равон унсин деб,

Не ҳасрат билан етган Мустақиллик унсин деб.

389. 390.

Неки берсанг, меъеридан ортиқ,

Ажабланма ётиб қолса, даво керак беморга.

391.

Муҳаррирдан китобим ўтибди эсон- омон,
Ўтмаганда на бўлардим, бўларди рағшим сомон.
392.

Апқовгина буявмиз,
Бўстонлиққа қуёвмиз.
(Ҳазил)

393.

Яхши одам ишдан кетса, ишнинг касод бўлгани,
Омадинг палладек увиб, омадингнинг кетгани.
394.

Мақтанчоқнинг сирини ишининг ўзи очадир,
Песдан ҳазар қилгандек, авом ундан қочадир.

Қаддинг ростла, Сирдарё!

Мирзачўлдек қаҳри қаттиқ саҳрони,
Гуллаган водийга айлантирган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Дехқончилик илмини илғор усулини
Йирик майдонда амалда жорий этган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Шудгорни эллик сантиметр қилиб,
Қаҳратон қишда шўр ювиб, яхоб берган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Кенг қаторлаб экиб чигит, маккани
Механизацияни жорий этган,
Сен эмасми, Сирдарё?..

Республика чет эл пахтакорларига,
Илғор усул жорий этган, ўргатган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Аниқ уяларга дошалаб, чигит
Экиб, ягонани қўлда рад этган

Сен эмасми, Сирдарё?..
Салим қулоқ, Равшан қулоқлар билан
Ўтти қириб ташлаб, кетмонни ирғитган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Планни машина билан дўндириб,
450 минг тонна оқ олтин берган
Сен эмасми, Сирдарё

Элинж пайт Фарғона, Самарқанд, Тошкент
Областларига пахта бериб, қўл чўзган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Бугун жаҳон пахтакорларининг,
Лабораторияси деб ном олган
Сен эмасми Сирдарё?..

Ғаллакор, чорвадор-Швед, Бушуев,
Говмиш сигир, Ҳисор қўйлар урчитган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Зовурларда балиқ, ўрдак, оқ қушлар,
Усмон боғбош. Маҳмуд Мирза соҳибкор,
Сен эмасми, Сирдарё?..

Ишчиларга читта қоп-ла пул берган,
Кўркам бино қуриб маърифат тарқатган
Сен эмасми, Сирдарё?..

Бугун Мустақилмиз, Ватаи гуркирар,
Ривожинга очиқ йўл ечилган қўллар,
Забтингни кўрсат, Сирдарё.

Сен мени Ватаним, дили- жоним сен,
Латифий ҳам бир тан, бир жон сен билан,
Сайқал ўлкам, Сирдарё.

Носир, Виктор, Шарофлар шараф-ла,
Тушдинг равшан йўлда, йўлинг ардоқла,
Омад тилайман сенга, Сирдарё.
(Кекса ғулом деҳқонинг Худоёр Латипов)
2003 йил. Ноябрь.

УЙ БЕКАЛАРИГА

Жамиятнинг хурисиз хотин-қизлар,
Ҳаётимиз гулисиз хотин-қизлар.
Хоҳлайсизми — йўқми, сизнинг ишингиз,

Оилавий ҳаётда эркаклар устуи.

Шул боисдан сизга айтар гапим бор:
Рўзғорни бир киши бошқармоқ лозим,
Сиз бўлсангиз, унга ҳамроҳ, йўлдоши.
Умр коми, кўзи, таянчи азим.

Агар турмуш бут, ҳаётим ширин,
Ўтказай десангиз, эрга нисбатан
Асло қотманг совуқ сўз, дилга ботманг.
Дил пардаси нозик, салга тешилур.

Тешилдими, шамол хурилаб турур.
Совитиб кўнглини, ўтар гувиллаб.
Минг илтифот этманг, барибир армон,
Кўнгилдан чиқмайди, турмушинг гумон.

Қизларим сиз ўга ширин сўз бўлинг,
Турмуш ўртоғингиз эшикдан келса,
Ғули қаҳ-қаҳ, ширин ёрини кўрсин,
Шайтон тутиб қолса, бир гапдан қолинг.

Бир гапдан қолсангиз, ҳеч вақоси йўқ,
Текинни боссангиз, милтиқ отилур,
Ҳар кимни ҳам халок қилади-ку ўқ,
Рўзғор ширин бўлса эркаклар елим.

Эрингиз қийнамас, эринни кўринг,
Айтганимни қилинг, дагар қизларим.

Уйга келур файзу-путур, барака.
Бизни ҳам қилгайсиз дуо, жон ука.

2004 йил.

Қиёмат нима?

Бўлмаса кунлик емишинг — қиёмат,
Мушт емоқ бўлса, тегишинг — қиёмат,
Хўроздек ишлаб, тўнғиз монанд қишлаб,
Орғага ишинг тушган кун — қиёмат.

Ишинг юрмайин, даромад келмайин.
Қорхона касод, мўлжалнинг бўлмайин.
Болоҳўр кўнгли бориға тўймайин,

Бошинга гавро солган кун — қиёмат.

Зулукдай суриб баданингни сокин,
«Томир пул» деб туриб олса Ҳоким,
Қондира олмай шапкасин ҳаққин,
Азроил бошга қўнган кун — қиёмат.

Кексайса танинг, гуррайдек баданинг,
Юрак қисиб, асаб жушиб, бедор танинг,
Оқном уйқусиз ўтириб, ётолмай,
Баданинг қақшаб офриса-қиёмат.

Дустлар почор, қўлидан не келмай,
Атрофда гирён, юрсалар тинмай,
Ғанимлар раҳм-шавқатни билмай,
Кунинг номардга қолган кун — қиёмат.

2000 йил 6 июль.

Бир кун

Мен ўтқазган дарахтлар,
Ўсиб вояга етди.
Мевалари фарқ пишиб,
Ҳиди оламни тутди.

Эл-юрт аро нишона,
Ҳалол меҳнат одамдан.
Гуркираган боғ бўлиб,
Қайтиб келгум оламдан.

Гўдаклар қийқиришиб,
Талпинган олча менман.
Шафтоли бўлиб пишиб,
Лабларида эрийман.

Амалингга ишонма,
Сен ўтарсан, Мунофиқ!
Боедаги бир гиёҳча,
Хазонча керагинг йўқ.

Қалбаки шон-шавкатнинг
Иўқолур мисли сароб.
Булутлар орасида,
Яриқираб чиқса офтоб.

Сендаги бу шавкатлар,
Тумандай тарқаб кетар.
Ўсиб вояга етар,
Тураман тирик бир куп.

Учликлар

Билмайсизми? Билмайман денг.
Қилмайсизми? Қилмайман денг,
Ростга завол йўк.

Дунёнинг ишлари вой чархи фалак,
Гох худ, гоҳи бехуд бўлмангиз ҳалак
Ўзни тута билиш, мардликдан дарак.

Мумтоз шеърларни ўкиган саринг,
Дилинг нурга тўлур, танинг-қувватга.
Кўргандек бўлурсан гўё севимли ёринг.

Рўзгори бўлди хароб, дангаса-ғиёҳванд
Окибат булғай шундок. кексаиганда аввало
Сен ўтсанг тузук. сўнгра хотининг ўтса.

Яширин кулфатдан
Алхол бўл эҳтиёт,
Ўзга даҳшатларни
йўриғи осон.
Данте Алигери.

МУСТАҚИЛЛИК ШАЪНИГА

Яшаймиз хур замонда
Ўрнимиз бор жаҳонда
Чин меҳнатимиз билан
Ҳаёт дориломон-да

Ўпиб Ватан тупрогин,
Очиб шарбат булогин.
Ўзимиз яратамиз
Мустақиллик гулбогин.

Яшаймиз омон-омон,
Келди бизларнинг даврон.
Изимиздан гул унар,
Боғимиз- булбулистон.

Нур сочади. боқ. осмон.
Келажак йўли равон.
Мустақиллик шаънига
Латифий битар дoston.

Яйра халким дориломон
Яшасин янги замон!
1991 йил

ХУДОЁР ЛАТИФИЙ

НОЁБ

I

Шеърлар Тўплами

Муҳаррир,
тузувчи ва ношир

Пиримқул ДЎСТМАМАТОВ

Техник муҳаррир,
саҳифаловчи

Ирода ҲУСАНОВА

Бадиий рассом

Муҳаммад КАРИМ

Компьютерда
Терувчи

Камола БОЛТАБОЕВА

Мусааҳҳиҳ

Ойдин ЙЎЛДОШЕВА

Теришга берилди: 2005 йил 20 январь.
Териб бўлинди: 2005 йил 10 февраль.
Бичими: 84 х 108. Юқори босма қоғоз:
Шартли босма табоқ: 4236.
Адади: 1000 нусха.

«БУХОРО»
нашриёти

